

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 9

Politikos apžvalga

„FIGARO“ APIE RYTŲ PAKTO EVOLIUCIJĄ

Prancūzų laikraštis „Figaro“ savo š. m. vasario 12 d. numeryje idėjo straipsnį, pavadintą „Rytų pakto evoliucija“, kuriame plačiai svarsto Rytų pakto klausimą Vokietijos užsienio politikos atžvilgiu.

„PREUSSISCHE ZEITUNG“ TURI LABAI TRUMPĄ ATMINTĮ

Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių proga Lietuvos spaudoje paskelbtas straipsnis „Aštuonioliktus metus palydint“ labai nepatiko „Preussische Zeitung“. Nors tame apžvalginio pobūdžio straipsnyje niekas nebuvo puolamas, o tik buvo prisiminta praėjusių metų svarbiausieji įvykiai, tačiau ir tie istoriškai prisiminimai minėtam laikraščiui nepatiko. Girdi, praėjusiais metais nebūta mūsų kraštui jokių grasinimų iš anapus sienų, nedaryta jokio ekonominio ir politinio spaudimo, nebuvę varoma jokios propagandos prieš Lietuvą ir t. t. Dėl to minėto straipsnio prisiminimus vokiečių laikraštis vadina faktų iškraipymu ir nereikalingu Vokietijos puolimu.

Ką gi, ir mes mielu noru sutiktume, kad viso to, ko „Preussische Zeitung“ dabar nenori prisiminti, nebūtų buvę. Bet istorija vis vien pasiliks istorija ir jos jokiais neigimais nepanaikinsi.

VOKIEČIAI PYKSTASI SU ŠVEICARAIŠ

Paskutinių metų vokiečių spauda varo smarkią kampaniją prieš Šveicarijos vyriausybę dėl to, kad ji uždraudė organizuoti Šveicarijoje nacionalsocialistams. Vokiečių spauda pareiškia, kad tas uždraudimas turės būti panaikintas. Ta proga vokiečių laikraščiai išskaičiuoja tas draugijas, kurias Vokietijos vyriausybė yra leidusi sudaryti Vokietijoje gyvenantiems šveicarams. Tokių draugijų Vokietijoje esama apie 70.

Vokietijos politiniuose sluoksniuose pažymima, kad vokiečiai šveicarų draugijas Vokietijoje taip pat gali uždaryti, jei šveicarai neatšauksią savo uždraudimo. Tačiau šveicarų sluoksniuose tokio grasinimo nelabai paisoma, nes Vokietijoje esamos šveicarų draugijos yra nepolitinės.

VOKIEČIŲ SPAUDA APIE „BALTIJOS KOVOTOJŲ SAJUNGĄ“

Vokiečių spauda vis dar daug rašo apie „Baltijos kovotojų sąjungą“, kurios afera išėjo aikštėn uždarant jos likvidacijos biurus. Oficialiai pranešama, kad Vokietijos vidaus reikalų ministerija vis dar gauna daug nusiskundimų dėl tos sąjungos veikimo. Buvę sąjungos nariai reikalauja gražinti jiems tuos dokumentus, kurie šiuo metu yra vidaus reikalų ministerijos žinioje. Be to, tos organizacijos nariai taip pat reikalauja oficialių liudijimų, kuriuose būtų pažymėti jų nuopelnai „ginant Vokietijos idėją“ Baltijos kraštuose.

LENKAI KONFISKAVO „DEUTSCHE RUNDSCHAU IN POLEN“

Žiniomis iš Bydgoščo lenkų policija konfiskavo vokiečių mažumos organą „Deutsche Rundschau in Polen“. Laikraštis buvo konfiskuotas už tai, kad kritikavo Lenkijos žemės reformą, pagal kurią Silezijoje ir Pamaryje yra dalinami vokiečių dvarai. Vokietijoje tas Lenkijos policijos žygis sukėlė didelio pasipiktinimo ypač dar ir dėl to, kad laikraštis buvo konfiskuotas kaip tik tuo metu, kada Goeringas viešėjo ir vedė derybas Lenkijoje.

ERDVĖS PLANUOTOJAI

Vokietijos ministeris Kerrl, kuris yra vyriausias vadinosios „reicho erdvės planavimo komisijos“ vadas, šiomis dienomis išleido aplinkraštį, pagal kurį Rytprūsių provincija sudaranti atskirą „planavimo sritį“. Minėtos įstaigos uždavinys yra tiksliai išnaudoti „reicho erdvę“ Rytprūsiuose, ypač Vokietijos pasienyje; „reicho erdvės planavimo komisija“ ypatingai rūpinasi kolonizacijos reikalais.

BENDRADARBIŲ VOKIEČIŲ LENKŲ VALSTYBIŲ RADIOFONAI

Vokiečių telegramų agentūra paskelbė žinią apie naują „vokiečių lenkų bendradarbiavimą radio programos srityje“. Vasario 20 d. Berlyno radiofone lankėsi Varšuvos radiofono vedėjai. Svečiai iš Lenkijos, kuriems vadovavo Varšuvos radiofono direktorius Stažynskis, buvo priimti iškilmingai. Kalbose, kuriomis ta proga pasikeitė Stažynskis su vokiečių radiofono direktorium Hadamovskiu, buvę konstatuoti tie gausūs rezultatai, kurių buvo pasiekta abiejų kraštų radiofonų programų bendradarbiavime.

Ta proga tenka pastebėti, kad vokiečių ir lenkų radiofonų bendradarbiavimas ypatingai reiškiasi trečiųjų valstybių atžvilgiu.

DR. H. STEINACHER APIE „SAJUNGOS VOKIETYBEI UŽSIEN. REMTI“ VEIKIMĄ

„Sąjunga vokietybei užsieniuose remti“ Brandenburgo provincijoje suruošė susirinkimą, kuriame kalbėjo sąjungos vadas dr. H. Steinacher ir grafas Gleispach. Steinacheris, tarp kitko, pareiškė, kad „sąjunga vokietybei užsieniuose remti“ savo kovoje jokio skirtumo pilietybės atžvilgiu nedaro. Taip pat ta sąjunga nesiribojanti jokiais valstybės sienomis. Užsienių vokietybės rėmimas turjis būti ypatingai sustiprintas ekonomiškai.

PRIVALOMA LAUKO DARBŲ TARNYBA MERGINOMS VOKIETIJOJE

„Voelkischer Beobachter“ praneša, kad šiais metais iš Berlyno į Rytprūsius bus atvežta 700 jaunų mergaičių laukų darbams. Jos bus išskirstytos po 16 stovyklų. Lauko darbų tarnyba jaunoms mergaitėms Vokietijoje privaloma. Mergaitės šaukiamos į lauko darbų tarnybą taip pat atskirais gimimo metais, kaip ir jauni vyrai į privalomą darbo tarnybą ir į kariuomenę.

PIRMAS LIETUVIS KLERIKAS BRAZILIJOJE

Santos kunigų seminarijoje mokosi pirmas ir vieništelis lietuvis V. Šatas. V. Šatas jau Brazilijoje yra gimęs ir brazilų mokyklose mokslus ėjo, bet lietuvių kalbos nepamiršo ir lietuvių gyvenime dalyvauja.

LIETUVIAI BOLIVIJOS PASIENYJE

Saltoje, prie pat Bolivijos sienos, gyvena iš viso 18 lietuvių. Jie savo likimu nenusiskundžia, gyvena didelėje santarvėje. Beveik visi jie dirba fabrikuose, o vienas iš jų turi didžiausią tame mieste kino teatrą.

Pažymėtina, kad lietuvius jis į kino teatrą leidžia nemokamai.

ČEKOSLOVAKIJOS CIVILINĖ AVIACIJA

Paskiausiai Čekoslovakija turi 229 lėktuvus. Daugiausia jų turi aeroklubas — 91 lėktuvą. Kitos draugijos turi po mažiau, būtent: 1) Masaryko aviacijos draugija turi 52 lėktuvus; 2) valstybinių oro linijų draugija, kuri palaiko oro susisiekimą tarp Čekoslovakijos ir kitų kraštų, turi 27, daugiausia daugmotoriniai; 3) čekoslovakų aviacinė draugija — 10; 4) avalynės fabrikai „Bat'a“ — 17, kurie naudojami vien tik minėtų fabrikų reikalams.

Įregistruotų civilinių lakūnų Čekoslovakijoje yra 632 asmenys, iš jų 13 moterų. Pati jauniausia lakūnė turi 19 metų.

(Čeps)

VOKIEČIŲ LAIVYNO SAVANORIAI

Vokiečių laikraščiuose skelbiami karo vadovybės atšaukimai, kurie kviečia norinčius jaunuolius įstoti į karo jūrų laivyną savanoriais. Savanorių įsirašymas prasidės š. m. balandžio 1 d. ir ateityje bus vykdomas 4 kartus per metus. Įstoję savanoriai į laivyną tarnaus jame 4—5 metus. Tie, kurie pasilikę tarnauti puskarininkiais, tarnaus 12 metų.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius kpt. Jakštas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Garbės ir darbo keliu

Jaunieji Lietuvos kariai!

Kai mes prisimename pirmųjų mūsų garbingųjų savanorių dienas, pirmųjų mūsų negausingų pulkų stebuklingai nuveiktus Nepriklausomybės karo žygius, kai iš nugeltusių popieriaus lapų godžiai skaitome apie nematytai sunkų, audringą, tačiau tikrai herojišką, gilia tėvynės meile persunktą pirmųjų atgijusios Lietuvos karių gyvenimą, — nuoširdžia pagarba, lietuviškuoju pasididžiavimu ir kartu savotišku pavydu sutvinksi mūsų vyriškos širdys! Ne vienas gailimės, kad anomis didingomis tėvynės prisikėlimo dienomis dar persilpnos ginklą valdyti buvo mūsų rankos, kad neteko mums garbės dalyvauti žūtbutinėse Lietuvos laisvės gynimo grumtynėse, kad daugumoj dar tebuvome tik silpnais didžiojo karo sugriautų savo tėviškių, žiarijos okupacijos ir pasakiškųjų savanorių laikų liudytojai. Taigi, vienam kitam dabartinis kario gyvenimas gali kartais atrodyti per daug vienodas, pilkas, o gal net nuobodus...

Ne! Šimtą kartų ne!

Giliai susimąstykime, rusvomis kario uniformomis pasipuošę laisvųjų Lietuvos laukų vyrai, patys nebeklyskime ir visiems tautiečiams savo darbais, gražiu pavyzdžiu ir giliu įsitikinimu drąsiai pasakykime: „Lietuviai, mes ir dabar gyvename didžius laikus. Nematomų ir matomų tautų grumtynių akivaizdoje kuriame Lietuvos ateitį, kultūriniais bei moraliniais ginklais ginamės nuo savo galingų kaimynų spaudimo, o taip pat visomis išgalėmis stipriname savo lietuviškąją ginkluotą pajėgą ir stovime savo tautos, Europos, pagaliau — viso pasaulio ateities nežinomybės angoje. Viena, tačiau — mes aiškiai žinome: mūsų, mūsų artimųjų, visos mūsų atgijusios Lietuvos ateitis bus tokia, kokią mes savo darbu, pasiryžimu ir stingriai sutelktomis pajėgomis sukursime. Kas gali būti svarbiau, garbingiau ir didingiau, kaip kiekvienu momentu budėti mūsų savanorių, mūsų pirmųjų kariuomenės pulkų iškovotos nepriklausomybės sargyboje, planingai, kruopščiai rengtis savo gimtosios žemės gynimo darbui ir ramia širdim vykdyti tą testamentą, apie kurį mums byloja žilosios senovės piliakalniai, nepriklausomybės kovų karžygių kapai ir jų gausingos, išsilygiavusios pilkųjų kryželių eilės?...”

Ir iš tikrųjų! Garbingųjų mūsų tautos patriarkų, mūsų pirmųjų lietuviškojo spausdinto žodžio kūrėjų ir knygnešių išsaugota tėvynės meilės ir jos tikėjimo ugnelė išsiplėtė į milžinišką lietuviškojo atgijimo gaisrą, o rusenanciose didžiojo karo, ir jo sukėlėjų, griuvėsiuose amžius vergavęs lietuvis netikėtu drąsumu sušuko: „Ir aš turiu būti laisvas!...“. Bet... Ir vėl sudrioskėjo didžiajam kare užkimusios patrankų gerklės, gaisrų pašvaistėmis pražydo dar neišsiblaivęs Lietuvos dangus. Karo išartuose mūsų gimtosios žemės laukuose sugaudė pirmasis ugingas lietuviškas „valio!“, ir prieš

mūsų šalį apnikusių priešų durtuvų eiles išaugo neperžengiama laisvės ištroškusių savanorių krūtinių siena.

Ir taip ant tėvynės aukuro didingai sudegė arti pusanthro tūkstančio brangiausių aukų — jaunų Lietuvos vyrų, o mums gyviesiems tėvynės varpai plačiai gaudė: Laisvė! Laisvė! Laisvė!...

Kėlėsi naujas, baisaus karo ugnį perėjęs, pasaulis, išsiskleidė laisvę atgavusių buvusių pavergtųjų tautų vėliavos, didžiu kūrybos darbu užvirė atgijusios, laisvos, tikrųjų tautos sūnų krauju išpirktos nepriklausomos Lietuvos gyvenimas. Lengviau atsikvėpė karo audrų išvargintas pasaulis, ir galėjo atrodyti, kad jau niekuomet krauju ir geležimi nebus siekami tautų idealai, kad pasilikusios neatitaisytos skriaudos bus išlygintos taikos ir susitarimo keliu.

Nejučiomis prabėgo aštuoniolika metų. Taikaus lietuvio arklis išlygino duobėtus tėviškės laukus, nestojąs laiko keleivis nušluostė pražilusius motinų ir jaunų našlių bei našlaičių ašaras, o mes, anų klaikiųjų dienų vienmarškiniai vaikučiai, vyrais užaugome. Užgijo skaudžios tautų didžiojo karo žaizdos. Devynių milijonų žuvusiųjų kapai kuone susilygino su derlinga, vis tankiau žmonių apgyvenama žeme. Technikos stebuklai davė žmogui nesvajotų patogumų, galybės. Ir... vėl pasaulio tautos tiki jėga, karu rengiasi suvesti nebaigtas sąskaitas, šarvuota kumštimi grasina silpniesiems.

Ir štai, dabar jau mums, laisvosios Lietuvos jaunieji kariai, tenka garbė budriai saugoti nepriklausomybės kovotojų krauju apšlakstytą tėvų žemę, rengtis žūtbutinėms sunkiai iškovotoms laisvės gynimo grumtynėms. Taigi, ar ne didis ir sunkus mums skirtas darbas, argi nedidina jis mūsų valią, pasiryžimą ir lietuviškąją garbę? Ko būtume verti būdami lengvai nuğąsdinami, nepasirengę, beginkliai ir beprasmiškai drebę karo baime? Kokios šalies vyrai atkakliau gins mūsų gimtuosius namus, tėvelius, jaunesniusius brolius ir seseris? Kas išves visą mūsų gražiąją šalį laisvės ir garbės keliais? — Tik mes, Lietuvos kariai, tik visa mūsų vieninga, stipri, sąmoninga ir gerai ginkluota lietuvių tauta. Stiprūs, galingi mūsų priešai, bet taip pat užsigrūdinusios, pasiryžusios rikiuojasi ir mūsų eiles. Nematytai ištobulėjo įvairūs karo pabūklai bei mašinos, tačiau lygiagrečiai sutvirtėjo ir visų tautų dvasinės pajėgos, laisvo gyvenimo branginimas bei žūtbutinis pasiryžimas gintis.

Kuris lietuvis šiandien sutiks, kad vėl kaustytas atėjūno batų trempčių aštuoniolika metų laisvėje klestėjusią Lietuvos žemę? Nebent tik parsidavėlis, tautos niekšas, o ne tikrasis laisvosios Lietuvos sūnus.

Ir štai! Kada ypač ryškiai išgirdome mūsų laisvei gresiančio pavojaus garsus — visa tauta suprato, kad be pasiryžimo ir geležinės valios gintis, reikia taip pat visomis išgalėmis tinkamiau apsiginkluoti ir mokytis kuo geriau kovos priemones pažinti, jomis veikti.

Paminėta Estijos nepriklausomybės šventė

Vasario 24 d. Estų tauta šventė savo nepriklausomybės sukaktuves.

Šių sukaktuvių proga į Kauną atvyko estų delegacija, su p. švietimo ministriu Kannu priešaky. Su estų švietimo ministriu atvyko Etos direktorius Kornel, karo sanitarijos viršininkas plk. dr. Jervan ir „Uus Esti“ vyr. redaktorius Joasalū. Be šių atstovų, dalyvavo ir meno jėgos: estų solistė primadona J. Aav-Loo ir pianistė p-lė Juta Kipasto, kurios dalyvavo įvairiose estų nepriklausomybės minėjimo iškilnių programose.

Jau išvakarėse, vasario 23 d., tai garbei Valstybės teatre suvaidintas estų dramaturgo E. Vildės veikalas „Aitvaras“, Vytauto Didžiojo universiteto salėje studentų iškilmingai surengtas minėjimas su koncertine dalimi, kurioje dalyvavo jų solistė J. Aav-Loo.

Vasario 24 d. iš pat ryto visas Kaunas pasipuošė Lietuvos ir Estijos tautinėmis vėliavomis. Toks vėliavomis pasipuošimas Kauną padarė dar gyvesnį, gražesnį ir linksmesnį. 16 val. Valstybės teatre buvo iškilmingas aktas, kuriame dalyvavo, be estų svečių, vyriausybės nariai, diplomatinis korpusas, kariuomenės vadovybė, daug aukštų valdininkų, įžymių asmenų, mokslo, meno ir literatūros atstovų.

Iškilmingąjį aktą atidarė estų-lietuvių draugijos pirmininkas p. Vileišis. Šaulių sąjungos choras, p. Martinonio diriguojamas, sugiedojo lietuvių ir estų himnus.

Po draugijos pirmininko kalbos pasakė kalbą užsienių reikalų ministeris S. Lozoraitis, estų švietimo ministeris Kannas ir „Etos“ direktorius Kornel.

Ministeris Lozoraitis savo kalboje pasveikino Estijos švietimo ministerį Kanną ir jo tautiečius, kurie teikėsi atvykti į Lietuvą ir kartu švęsti Estijos nepriklausomybės dieną. Jis priminė, kad ir draugingos Estijos džiaugsmo diena duoda mums dar vieną progą pakartotinai išreikšti gilią simpatiją ir draugingumo jausmus, kurių lietuvių tauta iš senų senovės turi esam ir kurie vis daugiau plečiami.

„Jeigu mūsų santarvės, sako ministeris, su Estija ir Latvija formalinis pagrindas dar nėra senas, nes tik 1934 m. sudarytas, tai juo labiau yra sveikintini tie dideli padariniai, kurių ligšiol esame pasiekę politikos srityje dėka visų trijų Pabaltijo Santarvės narių lojaliai ir nuoširdžiai suprastos solidarumo dvasios, bendrųjų trims mūsų valstybėms interesų srityje, o tie interesai ir yra pagrindiniai ir pirmaeiliai.

Diena dienon ginklų fondan plaukia dešimtys, šimtai tūkstančių sunkiai uždirbtų litų, visuomenė aukoja ir įvairiomis gėrybėmis, o mokyklinio amžiaus būsimieji tėvynės gynėjai už savo surinktus centus dovanoja mūsų kariuomenės dalims kulkosvaidžius...

Tai visuomenė. O visų laipsnių kariai taip pat gausiai aukoja ginklų fondui. Dažnai savo kariškoje spaudoje randame džiuginančių žinių, kad įvairių mūsų kariuomenės dalių kareiviai iš savo pernelyg kuklios algos taip pat aukoja ginklų fondui. Be to, rengia įvairius vaidinimus, pasilinksminimus, kurių pilną irgi skiria šiam didžiam ginklavimosi reikalui.

Argi tai nedžiugus visos mūsų tautos pasiryžimo bei didžiųjų mūsų tėvynės reikalų supratimo įrodymas?

Linkėdamas, kad Estijos ir Lietuvos susiartinimas vis daugiau plėstųsi ir kad Baltijos jūra, kurios bangos plauna gražiausią mūsų sentėvių žemių dalį — Klaipėdos kraštą — ir didingus Estijos krantus, vis daugiau mus jungtų, aš prašau poną ministerį Kanną perduoti draugingajai Estijai širdingą Lietuvos sveikinimą“.

Estijos švietimo ministeris Kannas savo kalboje padėkojo užsienių reikalų ministriui už draugiškus ir širdingus sveikinimus jo tėvynei. Drauge p. ministeris perdavė širdingiausius sveikinimus Lietuvos Respublikos Prezidentui, vyriausybei ir lietuvių tautai nuo Estijos prezidento, vyriausybės ir estų tautos, kuri visados jautė tikrai didelį draugiškumą lietuvių tautai.

Ministeris nupasakojo kokių didelių įvykių sukūryje po didžiojo karo ir rusų revoliucijos Estijos nepriklausomybė yra gimusi, kada dar ėjo kovos dėl nepriklausomybės.

„Ši nepriklausomybės diena — sako ministeris — Estijai yra dar svarbi kaipo kultūros istorinė diena. Šiandien baigiasi Estijos knygos metai, kuriuos valstybės prezidentas 1935 m. vasario 23 d. paskelbė estų knygos 400 metų jubiliejaus proga. Seniausioji knyga estų kalba pasirodė 1535 m. rugpiūčio 25 d. Tos knygos pasirodymas pažymi laiką, nuo kurio estų tautos minčiai ir jausmui pradeda vadovauti spausdintas žodis. Tai drauge yra reikšminga diena, nuo kurios prasideda estų tautos tvirtas ryšys su Vakarų Europos kultūra“.

Po ministerio Kanno kalbos gražiai lietuvių kalba dėkojo Estų nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministeris p. Leppikas šių gražių iškilnių rengėjams ir dalyviams.

19,30 val. Valstybės teatre buvo opera „Rigoletto“, kurioje dalyvavo estų solistė primadona J. Aav-Loo ir svarbiausios mūsų meno jėgos: Kipras Petrauskas, So-deika, Mažeika ir kiti.

Vaidinimui pasibaigus estų dainininkei Valstybės teatro direktorius p. Žadeika nuo teatro bendradarbių, p. Kipras Petrauskas nuo operos ir p. Pilka nuo dramų artistų įteikė dovanų.

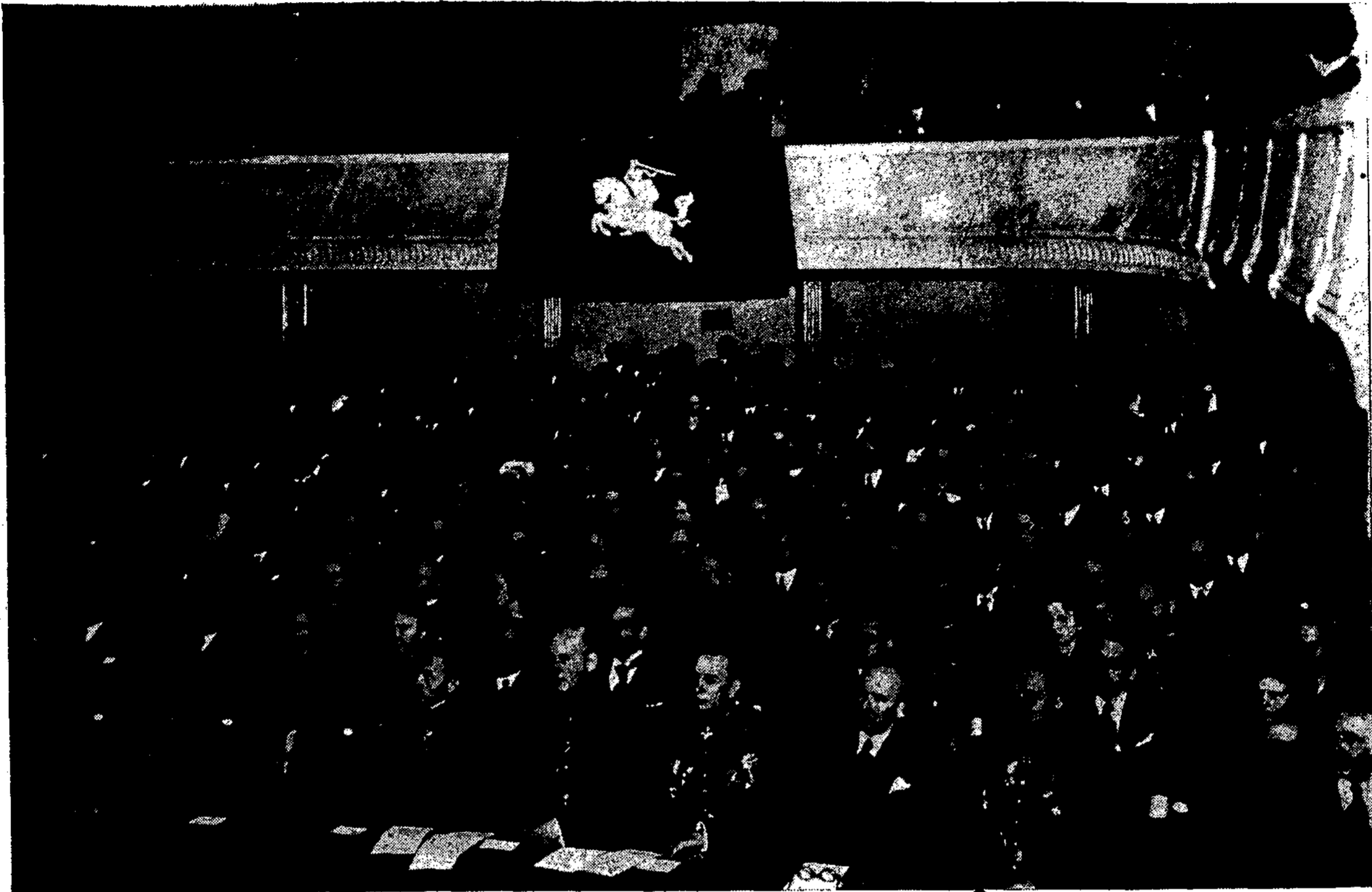
23 val. Karininkų Ramovėje buvo vakarienė, kurioje dalyvavo svečiai estai, mūsų vyriausybės nariai, karo vadovybė, daug valdžios atstovų ir visuomenės veikėjų. Nuoširdžioje ir kuklioje vakarienėje pareikšta daug vienu kitiems simpatijų ir gražaus nuoširdumo.

S. N.

Argi ne didžia tiesa skamba mūsų kariuomenės vado žodžiai, kad „kovoje mūsų tautai energijos, jėgos ir pasiryžimo nestinga“?

Taigi, didi garbė mums, kariams, budėti vieningos, įvairiems netikėtumams pasirengusios ginkluotos savo tautos avangarde; o taip pat didis, sunkus ir atsakingas tėvynės gynimo darbas, kurį mums visiems Lietuvos laisvės saugumas uždeda. Visi gerai suprantame, kad tik būdami drausmingi, sąžiningai atlikdami visas tarnybos pareigas ir noriai stengdamiesi išgyti kuo daugiausia karo mokslo žinių, būsime tikrai verti eiti garbingu Lietuvos kario keliu ir tinkamai pasirengsime didžiajam savo gimtosios žemės gynimo darbui.

Alg. Giedrius

Vasario 24 d. iškilmingo akto metu, minint Estijos nepriklausomybės šventę Kaune, Valstybės Teatre

M. Smečėchausko foto

Ties Kalkūnais 1919 m.

1919 m. rugpiūčio pabaigoj 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkui užėmus Zarasus ir kitus aplinkinius miestelius, apsistojome kelioms dienoms Zarasų mieste, o kitos dalys buvo pasiūstos pirmyn.

Pailsėjęs tris dienas, visas pulkas išvyko pirmyn į frontą ties Kalkūnais. Pulkas išėjo dainuodamas kovos dainas, pakaitomis su skambiu savo orkestru.

Pulkui žygiuojant plentų, beveik ties kiekvienu kaimu išeidavo kaimo moterėlės ir merginos sutikti lietuvių kareivių ir juos vaišindavo pienu.

Merginos ir vaikai lydėdavo karius toli, toli, po kelis kilometrus, pasakodami kaip bolševikai žiauriai elgėsi su jais.

Praėję Smiltynės bažnytkaimį, sustojome prie žaliuojančio pušynėlio pailsėti. Nors troškulys ir kankino, tačiau vandens sunku buvo rasti. Pasiryžome ieškoti. Būriais pakrikome po laukus, ir perėję kelis kalnelius pamatėme balą. Atsigėrę vandens grįžome į sustojimo vietą. Per vieną kalnelį beeidami pašlaitėje pastebėjome kažin ką gulintį. Nutarėme eiti arčiau pažiūrėti. Radome nukautą bolševikų karį, kuris gulėjo aukštiekninkas. Pradėjome jį tyrinėti. Kišenėje radome Saratovo tabako fabriko liudijimą, o daugiau jokių dokumentų neradome. Dar radome kelis rublius pinigų ir ant piršto buvo užmautas sidabrinis jungtųjų žiedas. Viską sudėjome į kišenės atgal ir palikome jį ramybėje.

Reikėjo jį palaidoti, bet laiko maža bebuvo, nebegalėjome suspėti.

Po trijų valandų kelionės pasiekėme Degučių miestelį, kur gavome pietus ir šiek tiek pailsėjome.

Pulkas norėjo apsistoti Degučiuose ligi ryto, bet gavo įsakymą žygiuoti Kalkūnų link.

Pasiekę Kalkūnus apsistojome ilgesniam laikui. Paliai Kalkūnus ir lenkų kariuomenės buvo, kuri irgi kovojo prieš bolševikus. Kol dar su jais nebuvo visiškai susipykę, tekdavo su jais dažnai susieiti ir pasikalbėti. . . Lenkų kareiviai buvo blogai aprūpinami maistu, todėl jie ateidavo pas mus ir prašydavo duonos, nors, tiesa, mes tuokart duonos ir neturėjome, nes mums vietoj duonos duodavo pyrago. To pyrago duodavome ir lenkams, o jie mums už tai duodavo papirosų. Lenkai domėjosi, ar mes visą laiką valgome pyragą. Žinoma, mes juokais atsakydavome, kad taip. Lenkai patikėdavo ir keikdavo savo vyriausybę, kad jiems ne tik pyrago neduoda, bet ir duonos maža. Mums būdavo gardaus juoko.

Vieną dieną bolševikai pradėjo mūsų rezervą apšaudyti iš Daugpilio artilerijos ugnimi. Didžiulės granatos pradėjo kristi tai prieš, tai užpakalyje rezervo stovyklos. Mums nekenkė, juokėmės iš lakstančių granatų skeveldrų, bet šiaip nevisai buvo jauku. Diena ir naktis praėjo be žymesnių įvykių. Kitą dieną ir vėl tuo pačiu laiku iškilo prie Daugpilio rusų aerostatas, kurį mūsų baterija apšaudė. Kasdien jis pakildavo sekti, ką mes darome, o mūsų baterijos jį apšaudydavo. Po to bolševikai vėl pradėjo mus apšaudyti, tačiau irgi nieko nepesė: mūsų nekliudė. Pagaliau staiga krito didžiulė granata ties pačiu vadinamam pašto rūmu, kuriame mes stovėjome. Po penkių minučių atlėkė kita ir pataikė tiesiog į pašto rūmų galą ir juos uždegė. Mes puolėme gelbėti valdišką turtą. Išsijuosę dirbome, kol

Mūsų kaimyninės, draugiškos Latvijos krašto apsaugos ministeriui gen. J. Balodžiui vasario 21 d. sukako 55 metai amžiaus

iškraustėme ginklus, maistą ir kitą turtą nepaisydami, nors ir žūti reiktų. Kraustymasis buvo labai pavojingas, nes aplinkui sproginėjo granatos. Du mūsų kareivius nukovė ir devynis sužeidė. Visą turtą išgelbėjome, tačiau mūras supleškėjo.

Bestovint mums prieš bolševikus, ir lenkai pradėjo mums grasinti. Vieną naktį puolė mūsų brigados štabą ir jį apsupo. Ir nežinia kas būtų buvę, jei nebūtų laiku atėjęs 1 pėst. pulko 3 batalionas į pagalbą. Mūsų trečiasis batalionas puolė lenkus ir tuo būdu

išgelbėjo brigados štabą. Šioj kovoj ypač daug energijos parodė 9 kuopos viršila Stikliūnas.

Mūsų pėst. pulko trečiasis batalionas apsupo lenkų batalioną ir paėmė į nelaisvę, nes geruoju lenkai nenorėjo pasitraukti nuo mūsų brigados štabo. Paėmė į nelaisvę ir nuginklavę atvarėme į pulko štabą.

Vėliau lenkai vėl bandė apsupti mūsų brigados štabą, bet irgi nepavyko; dabar mūsų kariuomenė jau buvo atsargesnė ir sekdamo kiekvieną lenkų judesį.

Mūsų kariuomenė pasiryžo atsiimti Gryvą. Tris dienas virė kova su bolševikais. Nors daug turėjome aukų, tačiau bolševikus išvijomė iš Gryvos. Po trijų smarkių kovų dienų, kelios dienos buvo ramios, tik retkarčiais bolševikai iš Daugpilio pasiūsdavo pas mus sunkiosios patrankos sviedinių, bet tai buvo niekis.

Vieną kartą man teko nešti 3 bataliono vadui kažkokį raštą į Gryvą, ir man reikėjo eiti pėsčiam du kilometrus. Kelionė buvo labai šiurpi ir baisi, nes beinant pradėjo bolševikai šaudyti iš patrankų į tą vietą, kuria ėjau. Sviediniai tik žviogė lėkdami virš mano galvos. Vieni pralėkdavo kokį šimtą metrų ir sprogdavo, kiti sprogdavo virš galvos. Tai buvo šiurpu, tačiau laimingai pasiekiau bataliono vadą ir įteikiau jam raštą. Grįžau atgal į savo stovyklą. Grįžti buvo dar pavojingiau, kelią dar smarkiau apšaudė. Pusiaukelyje atskridęs sviedinys krito visai šalia manęs ir sprogo. Aš nebepamenu, kas su manim atsitiko, tik gal po valandos atgavęs sąmonę pajutau ant savęs sunkumą, bet rankų pakelti negalėjau. Pamačiau, kad sprognusios granatos esu žemėmis apverstas. Mačiau, kaip kiti sviediniai krisdami sproginėja, bet nieko nebegirdėjau: nei staugimo, nei trenksmo. Buvau pritrenktas. Atgavęs šiek tiek jėgų, pradėjau iš lengvo žemes rankomis nuo savęs versti. Galvoje tik užė, bet sužeistas niekur nebuvau.

Vargais negalais išsikabarojau iš žemės ir šiaip taip sverdėdamas parvykau į savo dalinį.

J. Gudaitis

ČEKOSLOVAKŲ „NAŠE VOJSKO“ APIE LIETUVĄ

Čekoslovakijos kariuomenės žurnalas „Naše Vojsko“ 10 nr. mūsų nepriklausomybės šventės proga įdėjo straipsnį „Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo proga“, kuriame rašo:

„1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba Lietuvos sostinėje Vilniuje paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Lietuvos likimas panašus į Čekoslovakijos likimą. XV šimtmetį čekų husistų kariuomenė kariavo prieš bendrą priešą — vokiečius kryžiuočius. Ir šiandien abiem valstybėm gresia vokiečių pavojus. Klaipėdos krašto hackenkrezleriai buvo pasišovę atplėšti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Klaipėdos kraštas su savo uostu yra didelis veiksnys Lietuvos nepriklausomybei išlaikyti, jis reikšmingas ir kitų Baltijos valstybių nepriklausomybei.

Lietuva yra visais atžvilgiais mums artima. Ji yra atstume 20 val. kelionės traukiniu nuo Prahos. Lietuvių kalba turininga savo daryba, todėl kiek sunki, skamba simpatiška. Lietuviai, kaip ir mes, sunkiai kovojo dėl savo kalbos išlikimo. Lietuvių atgijimo patriarchas dr. Basanavičius kiek ilgesnį laiką yra gyvenęs Prahoje. Prahoje (apskritai Čekoslovakijoje) studijuoja daug lietuvių studentų, kurie sugrįžę į Lietuvą jau moka čekų kalbos ir Lietuvos vyriausybėje ugdo simpatiją Čekoslovakijai. Ir ūkiškuoju atžvilgiu šilti santykiai; mūsų išvežimas į Lietuvą džiuginamai didėja. Daug lietuvių karininkų mokėsi(osi) kariškoj mokykloj Prahoje.

Autoritetingas Lietuvos prezidentas, kuriuo yra Antanas Smetona (dabar 62 metų amžiaus), yra panašus į mūsų

pirmąjį prezidentą Masaryką. Prezidentas Smetona Lietuvoje vadinamas „Tautos vadu“ ir tai visai užtarnautai. Nusipelnė savo tautai nuo pat mažens ir aukojosi dėl jos lygiai kaip ir T. G. Masarykas“.

Vitolis

„TEMPS“ APIE LIETUVĄ

„Temps“ savo š. m. vasario 15 d. numeryje įdėjo straipsnį, pavadintą „Lietuvių tautos šventė“, kuriame trumpais, gražiais žodžiais paminėjo Lietuvos atgijimo laikotarpį ir paskutinio meto Lietuvos vidaus gyvenimo metodišką organizavimą ir jos vaisingą bendradarbiavimą su Baltijos valstybėmis.

KIEK KAINOJO F. VAITKAUS SKRIDIMAS Į LIETUVĄ

Amerikos Lietuvių Transatlantinio Skridimo Sąjunga ALTASS spaudoje paskelbė savo veikimo galutinę piniginę apyskaitą, iš kurios matyti, kad ALTASS iš viso pajamų turėjo 34.171,72 dol. Daugiausia pajamų gauta iš įvairių parengimų ir aviacijos dienos, būtent 13.484,36 dol. Iš narių ir aukomis surinkta 7.731,32 d. Iš Lietuvos aukomis gauta 5.186,93 dol.

Išlaidų iš viso būta 34.122,80 dol. Kasoje liko 48,92 dol. Iš tos bendros sumos pažymėtinos šios išlaidos: Vaitkaus alga — 1.100 dol., laukimas New Yorke prieš išskendant geresnio oro — 2.058,61 dol., už Lituaniką II sumokėta 23.058,38 dol. Paštui, telegrafui ir telefonui išlaidų būta 1.154,13 dol. ALTASS Valdybą sudarė P. Grigaitis, A. Kartanas, A. Vaitvada, J. Macevičius, B. Bytautienė, J. Hertmanavičius ir dr. A. Dovydonis, Finansų Komisiją — J. Kareiva, M. Norvydas ir A. Dobbs.

Smulkiausių ryšių vienetų veiksmai

I. Vienetai ir viršininkai

Smulkiausių ryšių vienetai yra šie: 1) sunkaus kabelio grandis, 2) raitoji sunkaus kabelio grandis, 3) centrinių grandis, 4) lengvo kabelio grandis, 5) raitoji lengvo kabelio grandis, 6) vidutinė optikos stotis (VOS), 7) mažoji optikos stotis (MOS), 8) šunų postas, 9) didžioji radio stotis, 10) vidutinė radio stotis, 11) mažoji radio stotis, 12) radio imtuvas, 13) karvelių postas.

Keletas aukščiau išvardintų vienetų sujungiami į batalionų ir pulkų ryšių būrius; keletas tokių būrių sudaro ryšių kuopą.

Kiekviename minėtų vienetų yra atitinkami viršininkai: grandžių viršininkai, stočių viršininkai, postų viršininkai ir t.t. Kiekvienas viršininkas gauna uždavinį ir jį vykdo visai savarankiškai. Kiekvienas viršininkas su savo vienetu privalo:

- laiku įrengti patikimą ryšį,
- jį palaikyti visą laiką tvarkoje,
- dėti visas pastangas, kad įrengtuosiu ryšiu būtų pasinaudota.

Nuo vieneto viršininko sumanumo ir sąžiningumo paprastai pareina ir visų vieneto žmonių darbo našumas ir priemonių patikimas veikimas. Ypatinai judrūs turi būti kabelinių priemonių viršininkai, nestaigaus būdo — šunų postų viršininkai ir didesnio išsilavinimo — radio priemonių ir optikos stočių viršininkai.

Rengiant ryšį greit, paprastai nukenčia jo patikimumas, o patikimo ryšio įrengimas visuomet užims daugiau laiko. Įrengti ryšį greit, patikimai ir tuo ryšiu duoti galimumo pasinaudoti atitinkamiems pareigūnams, reikalinga, kad ryšininkai veiktų darniai ir sumaniai. Kadangi vienetai veikia savarankiškai, tai juos kontroliuoti beveik negalima; dėl to vienetų viršininkai turi turėti visų aukščiausią pareigos jausmą.

Ryšių įrengimo veiksmai yra labai sudėtingi. Kiekviena padaryta klaida dažnai stabdo visą ryšių sistemą. Kiekviena klaidingai paduota žinia gali atsi-

liepti į kautynių padarinius. Dėl to kiekvieno vieneto viršininkas turi puikiai orientuotis tiek paprastomis lauko darbo sąlygomis, tiek kautynių aplinkybėmis. Gerai orientuotis jam padės mokėjimas gerai skaityti žemėlapi ir lauko statuto žinojimas.

Vieneto viršininkas, kaip ir kiekvienas ryšininkas, neturi jaustis prirakintas prie vienos kurios turimos ryšių priemonės. Jei jis mato, kad pranešimo perdavimas tam tikra ryšio priemone užims daugiau laiko, arba visai ja negalima pasinaudoti, tai jis ne tik gali, bet ir privalo pasinaudoti kita jo turima priemone. Tokiais atsitikimais daug gali padėti dviratis, signalizavimas vėliavėlėmis, pačio ryšininko kojos (pav., sugedus telefonui).

Atsižvelgiant į ryšių įrengimo veiksnių sudėtingumą, negalima duoti kiekvienam atsitikimui konkrečių nurodymų. Žemiau nagrinėjami tik tie veiksmai, kurie gali padėti sutaupyti laiką, pasiekti didesnio tikslumo ir duoti vienetui tvarkingumo ir drausmingumo vaizdą.

Žemiau dedami nurodymai tinka daugiausia kabelio vienetams: sunkaus ir lengvo kabelio grandims, centrinių grandims, raitosioms kabelio grandims.

II. Įrankių tikrinimas

Ryšių turtas yra labai smulkus, sudėtingas ir jis labai greit genda. Dėl to jis reikalingas nuolatinės priežiūros ir tikrinimo. Kad ryšių turtu būtų galima pasitikėti, reikia:

- sandėliuose laikyti atskirtą tinkamą turtą nuo netinkamo,
- gaunant turtą iš sandėlio ir kraujant jį į vežimus, iš pagrindų patikrinti ir parengti jį darbui,
- gaunant iš vežimų ir einant vykdyti uždavinį, turtą dar kartą patikrinti.

Ryšininkas neturi teisės imti į lauką netikrintą turtą remdamasis tuo, kad kitas jam sakė, jog turtas yra tvarkoj, arba jis pats seniau jį yra patikrinęs. Pasitikėti išoriniu tvarkingumu niekuomet negalima. Aparatas gali puikiai blizgėti, o viduje gali nebūti

Karo aviacijos jaunų kareivių
pratimai su lauko komutatorium
St. Rukšnaičio foto

Stato lauko telefono centrinę

A. Pajaujo foto

pačių reikalingiausių dalių. Taigi, aparatus ir kitus įrankius reikia tikrinti ir šiandien, nors jie vakar puikiai veikė, nes gyvenimo pavyzdžiai rodo labai liūdnu atsitikimų. Yra taisyklė, kad aparatus bei įrankius tikrina tas pats pareigūnas, kuris su jais turės veikti.

Tikrinama:

Telefono aparatai ir komutatoriai: ar yra visos dalys, ar veikia pirminė ir antrinė kalbos grandinė, ar gerai prijungti elementai ir ar pakankamas jųjų voltžas, ar veikia kiti prietaisai, ar yra prijungti vielos galai prie gnybtų, ar yra reikalingos atsarginės dalys;

Šakutės kabeliui pakelti: ar tinka suduriamieji galai, ar šakutė nesulūžus;

Kabelio ritės: ar yra išvesti į paviršių antrieji kabelio galai, ar kabelis viduje nenutrūkęs (patikrinti galvanoskopo, voltmetro su baterija, ar aparato pagalba), ar lengvai ritės įsideda į stakles;

Optikos aparatai: ar yra visos dalys, ar tvarkoj baterija (dinamo), ar neperdegusios lemputės, ar tvarkoj trikojis ir kitos dalys;

Šunų postai: ar tvarkoj šunų šarvuotė, ar yra lašinamo skysčio, ar yra šunims mėsos, ar yra priemonių, kad neužšaltų kvėpalai (žiemos metu);

Karvelių postai: ar yra pranešimams vamzdelių, ar yra rašomųjų priemonių, ar yra karveliams lesalo (dėžėse karveliai iki 2 dienų ir 3 naktų laikomi pusbadžiai; duodama kasdien pusė lesalo normos, apytikriai bus 20—25 gramai, arba praktiškai — viena degtukų dėžutė lesalo).

III. Žygis

Einant į žygį kiekvieno vieneto kareivis turi gerai žinoti, kuriame vežime pakrautas jo vieneto turtas. Žygyje prie kiekvieno vežimo yra skiriamas vežimo palydovas, vienas grandies numeris, kuris yra ir vežime pakrauto turto ūkvaizdis. Vežimų palydovai yra būtini tais atsitikimais, kada vežimai yra nepri-

taikyti ryšių turtui vežioti, arba kada į vieną vežimą sukrautas kelių vienetų turtas. Jo pareigos yra šios:

a) vežimo palydovas priklauso: ryšių būrio būrininko, jei pakrautas kelių grandžių turtas, arba grandies grandininko, jei pakrauta viena grandis; be jų leidimo jis neturi teisės turtą išduoti, leisti kam nors į vežimą krauti, ar kam nors važiuoti;

b) žygyje jis eina paskui vežimą ir prižiūri, kad turtas nesusigadintų ir nebūtų pamestas;

c) jis turi vežime pakrauto turto sąrašą; pagal tą sąrašą jis išduoda vienetams reikalingą turtą ir praėjus reikalui vėl iš jų priima;

d) išdavęs turtą jis eina pareigas kartu su savo grandies žmonėmis.

Žygyje ryšininkai eina kuo arčiausia savo turto vežimų. Paprastai visi ryšių vienetai suvedami į vieną vorą, o jų vežimai žygiuoja betarpiškai paskui žmones. Visais tais atsitikimais, kada galima laukti įsakymo vykdyti, būrio vadas gali liepti žmonėms žygiuoti betarpiškai paskui savo vežimus. Kada ryšių turto vežimai negali kartu su žmonėmis žygiuoti, reikalingiausi įrankiai paimami į rankas; kuprinės tu numerių, kuriems jos kliudo vykdyti savo uždavinį, padedamos į vežimus.

Nesant vežimo palydovo, vežime sukrautą turtą privalo saugoti vežikas.

IV. Įsakymas

Visi ryšininkai turi žinoti bendras kautynių aplinkybes. Laikui sutaupyti, būrio vadas, kada tiktai galima, uždavinius vienetų viršininkams duoda aki-vaizdoje visų būrio kareivių. Įsakymas yra labai trumpas, bet jis turi apimti visus ryšininkams svarbius dalykus. Pav., bataliono ryšių būrio vadas duoda įsakymą savo būriui įrengti ryšį batalionui užimant išėties ribą ir puolant:

„Mūsų batalionas užims išėties ribą puolimui nuo ano upelio iš dešinės, iki plento iš kairės. Bataliono vado vadovietė išėties riboje — ant šito kalnelio, puolant toliau — kilosis šito kelio kryptimi; 1 kuopos V.V. išėties riboje — prie anų medžių, o puolant kilosis tokia tai kryptimi; 2 kuopos V.V. išėties riboje — prie ano kampo krūmokšnių, o puolant kilosis kelio M — N kryptimi. Pulko c-nė — anas atskiras vienkiemis. Aš būsiu visą laiką prie bataliono vado.

Centrinių grandies viršininke, tamsta įrengsi 4 kom. dėžučių centrinę prie ano krūmo ir pravesi vienlaidę telefono liniją iš tamstos įrengtos bataliono centrinės į bataliono vado V.V.

1-os lengvojo kabelio grandies viršininke, tamsta nuvesi vienlaidę kabelio liniją iš bataliono centrinės į kuopos vado V.V., kuri yra prie anų medžių. Prasi-dėjus puolimui kilosis paskui kuopos vadą kryptimi (nurodo vietoje ir žemėlapyje).

Šunų posto viršininke, tamsta įrengsi šunims nuo bataliono vado V.V. (ant šito kalnelio) iki 2 kuopos vado V.V. (prie ano kampo miško). Puolant kilosis paskui bataliono vadą (tokia tai kryptimi) ir 2 kuopos vadą (tokia tai kryptimi) ir t. t.

Šaukiniai: pulko centrinės — Petras, pulko V.V. — Ignas, pulko vado KN2, bataliono vado V.V. — Antanas, bataliono centrinės — Jonas, 1 kuopos V.V. — Kazys, bataliono vado — 34, 1 kuopos vado — 35 ir t. t.

Ryšį įrengti iki tokios tai valandos. Iki tokios tai valandos telefonu naudotis uždrausta.“

Kiekvieno ryšio vieneto viršininkas gautąjį įsakymą pakartoja ir kas neaišku paklausia. Būrio vadui davus komandą „vykdyti“, neturi būti jokių klausinėjimų, jokio susigrūdimo, jokių pašalinių kalbų. Visi neaiškumai turėjo būti išspręsti įsakymo gavimo metu. Vienetų viršininkai valdo jiems pavestus žmones komandomis, įsakymais ir sutartiniais ženklais.

Paprastai visi ryšininkai turi žinoti šiuos orientavimosi taškus ir kryptis: aukštesniojo vado, savo vado ir jo priklausančių vadų vadovietes ir jų kilojimosi kryptis. Jie turi ne tik patys tai žinoti, bet ir nukreipti ten visus raitus, pėsčius pasiuntinius ir žvalgus. Gaunant įsakymą šie dalykai turi būti ypač gerai suprasti.

Būrio vadui pašaukus „vienetų viršininkai pas mane“, šie atbėgę sustoja, suklaupia ar sugula paliai būrio vadą laikydamiesi eilės. Be atskiro įsakymo jie turi pasirengti žemėlapius, pieštukus ir popieriaus užrašams daryti.

Aukščiau duoto įsakymo davimo tvarka negali tiktį visiems atsitikimams, pav.:

1) būrio vadas, pasiūkęs vienetų viršininkus, kiekvienam duos įsakymą atskirai ir tuoj kiekvienam lieps vykdyti;

2) būrio vadas duos įsakymą visiems vienetų viršininkams, bet nebus čia pat kareivių; tuomet kiekvienas vieneto viršininkas trumpai paaiškins savo kareiviams duotąjį uždavinį;

3) įsakymą duos būrininkams ar skyrininkams, vykdydamas būrio vado įsakymą;

4) įsakymas bus perduotas telefonu, per pasiuntinį ar dar koku nors kitoku būdu.

Vieneto viršininkas, gavęs įsakymą iš būrio vado, jį pakartoja savo grandies žmonėms taip:

„Mūsų batalionas puls. Bataliono V. V. išeities riboje — ant šito kalnelio, b-no centrinė — prie ano krūmo, 1 kuopos V. V. išeities riboje — prie anų medžių. Mums įsakyta praveisti vienlaidę telefono liniją iš b-no centrinės į 1 kuopos V. V.; kuopai puolant slinkti paskui kuopos vadą, kryptimi... Šaukiniai: b-no centrinės — Jonas, b-no vado V. V. — An-

tanas; bataliono vado — 34, 1 kuopos vado — 35. Pulko c-nė — anas atskiras vienkiemis“.

Vėliau grandininkas duoda visus reikalingus nurodymus įrengti telefono ryšį su 1 kuopa.

V. „Prie įrankių!“

Komanda „prie įrankių“ paduodama tada, kada reikia surinkti ryšių būrį ar kurį nors vienetą su visais reikalingais įrankiais rankose, gautajam ar numatomajam uždaviniui vykdyti. Šią komandą paduoda būrio vadas, būrininkas ar vieneto viršininkas po būrio vado komandos „vykdyti“. Įrankiai gali būti išgaunami prieš įsakymo davimą, po jo, arba įsakymo davimo metu. Paskutiniame atsitikime, vienetų viršininkams gaunant įsakymą, likusieji numeriai išgauna turta.

Po komandos „prie įrankių“, vienetų numeriai bėga prie savo vežimų ir išsirikiuoja numerių eilės tvarkoj. Vežimo palydovas (ūkveizdis) išduoda įrankius. Jei viename vežime sukrautas kelių vienetų turta, tai jį pirmiau išduoda tiems vienetams, kurie pirmiau turės pradėti vykdyti savo uždavinį.

Sustojus vienetams išgauti įrankius, vieneto viršininkas nurodo savo vienetui rinkimosi vietą, pav.: „2-os lengv. kab. grandies rinkimosi vieta po anuo ažuolu“. Taip daroma dėl to, kad išgavus įrankius nereikėtų vienetų viršininkams ieškoti savo žmonių.

Numeriai, gavę įrankius, kiekvienas juos patikrina. Patikrinęs gautąjį įrankį praneša grandininkui: „Tamsta grandininke, kabeliui pakelti šakutė, telefono aparatas ir t.t. tvarkoje“. Kada visi numeriai pranešė apie įrankių būklę, grandininkas duoda įsakymą vykdyti, o jei jis pats dar nėra gavęs įsakymo, tai praneša būrininkui: „tamsta būrininke, 1-oji 1. kabelio grandis pasirengus“. Tokį pat pranešimą būrininkas daro būrio vadui, gavęs visų būrio vienetų viršininkų pranešimus, pav., „tamsta leitenante, ryšių būrys pasirengęs“.

Po komandos „prie įrankių“, šunų posto vyresnysis patikrina šunų apšarvavimą, parengia šunis uždaviniui vykdyti.

Vokiečių motorizuotos telefonistų kuopos ryšininkai tiesia telefono liniją

VI. Vykdymas

Centr. grandis stato nurodytoje vietoje centrinę. Visus prijungimus prie komutatoriaus ar komutacinių dėžučių centrinės viršininkas turi daryti pats. Kitiems grandies numeriams jis duoda uždavinius: praveisti liniją į nurodytą vadovietę, padaryti įžeminimus ir jo laidus iki pat komutatoriaus pakasti, pakelti esančias prie centrinės linijas, pakabinti stočiai ženklinti vėliavėlę, pastatyti tarnybinį tel. aparatą, aptverti centrinę, nubraižyti schemą ir t.t. Blūgai daro tas grandininkas, kuris pats viską dirba, o grandies numeriams leidžia būti bedarbiais žiūrovais.

Centr. grandies viršininkas turi sugebėti kuo greičiausiai paduotus kabelio galus prie centrinės prijungti. Be to, jis registruoja: kada įrengta centrinė (val., min.) ir kada kiekviena grandis ištiesė kabelį ir pastatė abonentinį aparatą. Vėliau apie tai praneša būrio vadui ar būrininkui.

Kabelio grandžių viršininkai, paduodami centrinei kabelio galus, privalo prie pat kabelio galų pri-
I l. kab. gr. Jei
rišti medinę lentelę su parašu, pav. Jurgis

linija buvo dvilaidė, tai abudu laidus reikia surišti į krūvą. Tokios lentelės duos galimumo išvengti painiavos, kartu pradėjus tiesti keletą linijų.

Tiesiant liniją reikia ją būtinai tikrinti: prijungti aparatą ir išsukt centrinę. Be to, linija tikrinama šiais atsitikimais: 1) pabaigus vynioti kabelio ritę, 2) kiek ilgiau stabtelėjus, 3) viršininkui ar žvalgui, vykstančiam su pranešimu, pareikalavus.

Įsijungus į liniją ir centrinei atsiliepus, grandininkas praneša: „Čia Jurgis, pasiekėme X upelį, išvyniojome 3 rites, kokių turite paliepiimų. Liniją tiesiame toliau.“

VII. Priklausomybė

Kiekvienas vienetas, įsirengęs ryšį, pasilieka savo būrio vado priklausomybę tik technikos atžvilgiu. Ryšininkai pildo įsakymus tų viršininkų, su kuriais jie palaiko ryšį. Visais techniškaisiais klausimais vienetų viršininkai kreipiasi į ryšių būrio vadą, panaudodami ryšių priemonės. Bet reikia atminti, kad techniškieji (tarnybiniai) pasikalbėjimai niekuomet neturi kliudyti taktiškiems pasikalbėjimams.

Vieneto viršininkas, pradėjus jo įrengtam ryšiui veikti, apie tai tuoj praneša tiems pareigūnams, kurių priklausomybėn jis atėjo. Jis praneša: b-no vadovietėse — adjutantui ar vadovavimo grupės viršininkui, kuopose — kuopų vadams ar vad. grupių viršininkams. Nė vienas įrengęs ryšį ryšininkas neturi teisės laukti, kol jį susieškos; jis pats eina ir praneša: „tamsta leitenante, optikos ryšis su bataliono vadoviete veikia. Mano aparatas pastatytas prie anos pušaitės“.

Vienoj vadovietėj esančios ir tą patį viršininką aptarnaujančios ryšių priemonės turi priklausyti vieno viršininko. Pav. b-no ir kuopos vadovietėse tos priemonės (bėgikai, signalininkai, telefonininkai ir kt.) priklauso vadovavimo grupės viršininko. To viršininko yra pareiga išdėstyti priemonės vadovietėje taip, kad būtų pasiekta didžiausio saugumo ir tiksliausio tų priemonių panaudojimo. Jis prižiūri, kad nebūtų susigrūdimo, kad priemonės būtų užmaskuotos, kad būtų iškasti reikalingi apkasai ir t. t.

Visų ryšių priemonių viršininkai, esantieji vienoje vadovietėje, turi laikyti tarp savęs ryšį, t. y. vienos

priemonės viršininkas turi žinoti, kur yra kita priemonė, kad reikalui esant galėtų ja pats pasinaudoti, ją kitam nurodyti.

Jei ir du kareiviai vykdo vieną uždavinį, vis tiek vienas iš jų yra viršininkas. Jei jis nėra paskirtas, tai jis pats turi pasiskelbti komanduodamas: „grandie, klausyk mano komandos“. Šią komandą ryšininkams kare teks dažnai vartoti, dažniau negu kitų specialybių kariams. Paimsime tokį atsitikimą: Į N centrinę atvedė linijas 3 grandys ir ten laukia. Kas toliau daryti, jie nežino. Vykti tos N centrinės viršininko valdžion jiems neįsakyta. Centrinės viršininkas turi pats pasiskelbti viršininku ir paskirstyti žmones pareigomis: linijų prižiūrėtojais, tobulinti centrinę, iškasti apkasus ir t. t. Suprantama, kad ne tik tvarkos, bet ir saugumo atžvilgiu palaidai miniai be viršininko yra nesaugu. Minia nesuapras iškasti apkasą ar dirbti kitą naudingą darbą. O jei ir dirbs, tai vienas kitam tik daugiau kliudys.

VIII. Atskaitomybė

Lauko pratimų metu tenka suformuoti naujus vienetus tos pačios ar kitos specialybės. Pav., optikos signalininkus tenka paversti telefonininkais ir t. t. Toks formavimas karo metu bus nuolatinis dalykas. Suformuoti vienetai savo nuolatinio turto neturi: teks jį išduoti iš atsargos išteklių. Atskaitomybei palengvinti, vežimo palydovas (ūkvaizdis) padaro turto paskirstymą vienetais ir kiekvieno vieneto turta surašo į atskirą lapelį. Gavusieji daiktus lapelyje pasirašo.

Vieneto veiksmams, laikui, vietai ir panaudotam turtui apibudinti, vartotina žemiau dedamo pavyzdžio lentelė.

Dienos žinios.

II b-no 1. lengv. kab. gr.

1935. XII. 17 d.

Vieneto veiksmas	Atstumas klm.	V i e t a		L a i k a s	
		N u o	I k i	N u o	I k i
Žygis	5	Marijampolė	Avikilai	8 val.	9 val.
Lin. tiesimas	2	Avikilų kapinės	Pientas ties 14 klm. st.	9 „	9 v. 30m.
Ryšis	—	„	„	9 v. 30m.	10 val.
Lin. taisymas	—	„	„	10 val.	10 v. 15m.
Ryšis	—	„	„	10 v. 15m.	10 v. 30m.
Nuėmimas	—	„	„	10 val.	11 val.
Žygis atgal	5	Avikilai	Marijampolė	11 „	12 „

Priedėliai: 4 telefonogramos, 4 schemas.

Grandininkas eil. Rimas.

Dienos žinios surašomos lapo ketvirtadalio didumo popieryje. Kitoje lapo pusėje pažymima, kiek turto sunaudota, kiek lieka ir kiek trūksta, koki buvo dienos įvykiai (žmonių ir gyvulių nuostoliai) ir t.t.

Dienos žinių privalumai yra šie:

1) duoda būrio vadui vaizdą apie vieneto dienos veiksmus;

2) parodo, kiek buvo išvyniota kabelio; juo daugiau buvo jo išvyniota, juo daugiau buvo nuostolių; dėl to dienos žinios gali būti dokumentas kabelio nuostoliams įrodyti, nurašyti juos išlaidomis;

3) pasiremiant dienos žiniomis išduodamas reikalingas vienetai turtas ir medžiaga.

Kituose vienetuose vedamos dienos žinios parodys suvartotos medžiagos kiekį, vieneto veiksmų intensyvumą ir kt.

Kpt. Mašiotas

Kuklus didvyriškumas

J. Žukauskas

— Baknešiai, į virtuvę! — pasigirsta budėtojo komanda. — Kuopa, pasiruošt pietums!

Antros kuopos eiliniai dėda į piramides paimtus apžiūrėjimui šautuvus, ima iš dėžučių šaukštus, šakutes, skubiai pataiso kiek sugulėtas lovas.

— Na, Gaižuti! Spausk į virtuvę! Juk tu baknešys šiandien, — užsipuola ant eilinio beveik visas trečiasis skyrius. Tas milinę tvarkingai užsukti norėdamas, ramina draugus, kad tučtuojau lekiąs. Negališgi palikti išvirtusiais pamušalais milinės.

Eilinis Gaižutis jau lekia akmeniniais laiptais žemyn. Valgyklos salėn įbėgęs, atidaro spintą, išima iš ten aliuminius bliudelius ir greitai juos išdėsto ant savo grupės stalo. Pailgą baką pačiupęs bėga pas virtuvės budėtoją ir laukia ten savo eilės, kol tas atskaitys jam dešimtį jautienos mėsos porcijų.

— Šitos su gysla nedėk, — mėgina jis užprotestuoti, bet budėtojas labai šaltai atlieka tolimesnį savo skaičiavimą. Jis tik šypteli.

— O kas ją suvalgys? ... Antra vertus, kažin ko tai porcijai trūksta.

Kai grįžta prie stalo su pilnutėliu riebių kopūstų baku, atėjusi valgyklon kuopa jau skirstosi grupėmis prie savo stalų.

Triukšmas. Kažkas šaukia, kad čia pat ką tik pasidėjęs šaukštą, o dabar neblikę. Greta sėdintis pataria draugui geriau apsižvalgyti — čia pat tarp dviejų duonos gabalų gulįs. Stalo bendrininkai juokiasi.

Tuo metu pasirodo su pokeliu laiškų viršila. Nusčiūva. Viršila vaikšto tarp stalų ir dalina laiškus. Juos gavusieji labai patenkinti.

— ... Ir paskutinysis — eiliniui Gaižučiui, — užbaigia viršila.

Gaižutis vikriai atsistoja, padėkoja.

— Kas tau taip rašo? Nėra tos savaitės, kad laiško negautumei, — sako eilinis Kurtinas, kai viršila išeina.

Gaižutis jau plėšia voko kraštą ir traukia lauk gelsvą gabaliuką popieriaus. Nieko neatsakydamas, skaito laiško turinį. Draugai pastebi, kaip šypsosi patenkintas jo veidas.

— Kopūstai atšals! — kažkas perspėja, matydamas, kad Gaižutis gautą laišką skaito jau kelintą kartą.

Eilinis pagaliau slepia įdėtą vokan laišką savo munduro kišenėn. Šypso. Sako draugams.

— Norėtumėt gauti tokį laišką! ... Che - che - che...

— Dvarą gavai, karalium išrinko, jei taip džiaugies...

O eilinis Gaižutis valgo kopūstus užsikąsdamas su duona ir vos pastebimai šypso prisimerkęs.

— Kokia nors moteriška minkštesnį žodelį, matyt, parašė, — sprendžia skyrininko pavaduotojas eilinis Valiauga.

Po pietų.

Leitenantas Šapalas pradėjo krašto pažinimo pamoką. Jis pasakoja apie gražųjį dzūkų kraštą, apie Liškiavą, Merkinę.

— Kas iš jūsų, vyrai, yra buvęs Merkinės piliakalny? — klausia.

— Eilinis Varanius, tamsta leitenante, — pašoksta vienas.

— Daugiau niekas?

— Aš tik mačiau kartą pro šalį važiuodamas, tamsta leitenante, — raportuoja dar vienas iš kuopos eilinių.

— Prašau sėsti. Na, eilinis Varanius, ką galėtumei mums papasakoti apie tą piliakalnį. Girdėjai tamsta iš vietinių žmonių kokį padavimą? — klausia vėl leitenantas.

Eiliniui Varaniui nedrąsu pasidaro, tačiau jį pagauna didelis pasitenkinimas — jis žino vieną niekur dar neužrašytą padavimą. Praneša viršininkui, o tas — na, papasakok.

Eilinis Varanius, iš pradžių varžydamasis, pradeda pasakoti. Kuopa klausosi. Daugelis jaučia net pavydą, kad Varanius štai pasakoja visai kuopai, jo klausosi net patsai pirmojo būrio vadas.

Gal tik vienas eilinis Gaižutis sudaro išimtį. Jo galvoj — vis tas laiškas. Kol šnekėjo leitenantas, jis dar stengėsi klausytis, tačiau dabar tai visiškai užsimiršo. — Jam rašo Verutė, kad būtinai ateitų šiandien pas ją. Turinti kuo pavaišinti ir pasakysianti gerą naujieną. Tegul jis nepykstas ir nieko nemanas dėl to, kad aną sekmadienį pamatęs ją mieste išeinančią su kitu iš kino. Tai buvę visiškai atsitiktinai, tad nereikia į šį atsitikimą rimtai žiūrėti ir įtarti ją. Be jokios priežasties, girdi, jis nesirodąs jai. Šiandien būtinai lauksianti šeštą valandą. Iki patikrinimo galėsias pasėdėti pora valandų.

— Užeisiu. Juk čia pat netoli, — sprendė eilinis. — Gailisi matai, išsiilgo... Pasiprašysiu viršilos, išleis su asmens ženklų.

Eilinis Varanius pasakoja, kaip narsus senovės lietuvių bajoras rinko stipriausį karžygi savo dukrai Laumėnai, o eilinis Gaižutis nusprendžia dar kartą gauto laiško turinį perskaityti. Traukiamas iš kišenės vokus kažkaip susipina tarp pirštų ir nupuola, o greta sėdintis draugas pagauna jį ir nori permesti nežymiai priešakinį stalan. Eilinis Gaižutis užsimiršta ir griežtu judesiu nutveria draugo ranką.

Tai pastebi leitenantas Šapalas. Prisiartina. Du eiliniai stovi išsitempę, o visa kuopa žiūri, kas bus..

— Kas čia dabar atsitiko? — ramiai klausia karininkas.

Iš pradžių tylu.

Bet leitenantas nebelaukia atsakymo ir sako.

— Ar galima taip elgtis, vyrai! ... Lyg pradžios mokykloj. Manot, jei draugas pasakoja, tai galima kažką daryti. Už tai abu po dukart neišeisite iš karvinių rajono. Sėskit!

Pasigirsta dukart „klausau“ ir pakartojimai apie skirtą bausmę.

Kai eilinis Varanius savo pasakojimą baigia, leitenantas sako.

— Tai, matot, vyrai, kaip jūsų draugas gražiai papasakojo. Kiekvienas karys turėtų rinkti ir įsidėti galvon savo krašto padavimus. Jie mus moko geriau pažinti savo krašto dvasią, ką ypatingai turi žinoti karys. Menkas karys, kuris nepažįsta, nejaučia tikrosios lietuvių tautos dvasios.

Pamoka baigiasi ir leitenantas išeina. Klasės budėtojas komanduoja.

Popietiniai pratimai baigti.

Kuopos žmonės įvairiai skirstosi: vieni imasi valyti šautuvus, kiti tvarko, kažko ieško savo dėžėse, kiti šiaip sau būreliais šnekučiuojasi, o dar kiti eina su knygom į pamokų klasę.

Eilinis Gaižutis apsirengęs taip, kaip reikalaujama einant į miestą, įprašo geriausį savo draugą, kad šis pabūtų vakarienės metu baknešiu. Jis turįs nueiti pas trečios kuopos viršilą, kuris esąs jo pusbrolis. Ten ir vakarieniausias.

Už ūkio sandėlių geležinė tvora. Žino ten eilinis Gaižutis vieną vietą. Reikia tik pastumti į kairę pusę išlinkusį grotą — ir gali pralįsti. O nuo čia siaurūtem gatvelėm į panemunį. Verutės tėvų namas prie pat Nemuno.

Bet eiliniui Gaižučiui labai neramu, kad jis apsilenkia su vidaus tarnybos statutu, — išeina miestan ne tik nepasiprašęs, bet ir laužydamas skirtą neišėjimo bausmę. Čia jau dvigubas nusikaltimas. Dievas žino, kuomi visa tai pasibaigtų, jei jis būtų pagautas?!..

Eilinis ramina save. — Kas čia pagaus, ką jis čia sutiks tose gatvelėse. Karo policija čia nevaikšto, o jei koks svetimas karininkas ar puskarininkis — pasisveikins ir gana. Kam čia ir į galvą ateis teirautis, koku būdu jis išėjęs iš kareivinių.

Bet vis tik neramu. Neramu ne dėl to, kad gali pagauti, tačiau dėl paties išėjimo. Juk jis pasielgė kaip nedrausmingiausias karys!..

Štai ir Verutės namukai..

Eilinis vienu momentu pagalvoja grįžti atgal, tačiau eina prie durų ir spaudžia žemyn rankeną.

Tai būsiąs pirmas ir paskutinis toksai jo nusikaltimas. Daugiau jis niekuomet taip nesielsiās.

Jau ir jos kambarėly. Graži mergaitė labai patenkinta šiuo apsilankymu, o eilinis Gaižutis irgi užsimiršta.

Rasišnekant ir besivaišinant, netrunka prabėgti dvi valandos. Netrukus bus patikrinimas ir eilinis keliasi atsiveikinti. Apsirengęs ruošiasi išeiti.

Staiga jis įsiklausō. —

Nuo Nemuno pusės pasigirsta rėžiantis šauksmas.

— Kas ten? — nusigąsta Verutė.

Eilinis Gaižutis susivokia. — Tai pagalbos šaukiantis, nelaimės ištikto žmogaus balsas. Greičiausia, skęstančio.

Verutė dar sako kažką, bet eilinis nebekreipia dėmesio ir lekia pro duris panemunėn.

Taip! Nemune iš tikrųjų skęsta žmogus. Kažkokia moteriškė klykia ir laužo rankas krante stovėdama, o keliolika metrų nuo kranto kovoja su išlūžusiomis ledo lytimis žmogus. Jo balsas jau silpsta ir aiškiai matytis mėnesienos šviesoje, kad nelaimingasis jau slysta nuo įsikabintų ledo lyčių ir tuoj pradės grimsti.

Dar kažkas atbėga prie kranto ir šaukia: kopėčias, kopėčias!

— Kuriem galam! — sprendžia eilinis Gaižutis, ir žaibo greitumu nusimetęs viršutinius rūbus, iš pradžių lekia šokdamas nuo vienos ledo lyties ant kitos, o paskiau plaukia — atkakliai grumiasi su aštriomis lytimis.

Ką visa tai reiškia jam, eiliniui Gaižučiui! Juk jis visoj kuopoj stipriausias ir geriausias gimnastas! Nebijo jis ir peršalti — kas įveiks geležinę jo sveikatą!..

Skęstantis jau beveik nugrimzdęs ir didelė ledo lytis prašliaužia vienu metu jo viršugalviu. Bet čia pat ir eilinis Gaižutis.

Grįžti daug sunkiau. Išgelbėtasis kažkaip nepatogiai įsikabinęs ir varžo rankų judesius, o, be to, ir stambaus vyro esama — eilinis jaučia didelio svorio spaudimą žemyn. Tačiau vienu metu jis pasitaiso patogiau ir plačiais rankų mostais veržiasi krantan.

Krante jau ir žmonių susirinkę. Visi šaukia, klykia. Aičioja ir Dievo vardą mini. Daugiau nieko nedaro.

— Kartį! Virvių! — kažkas šaukia.

Pagauna ir kiti tuos žodžius. Du vyrai nubėga ieškoti tų dalykų.

... Eilinis Gaižutis jau brenđa iš vandens ir neša išgelbėtąjį žmogų

Tačiau be reikalo. Kai šie grįžta su gelbėjimo įrankiais, eilinis Gaižutis jau brenđa iš vandens ir neša išgelbėtąjį žmogų krantan.

Išgelbėtasis pradeda atsipeikėti, o susirinkusieji tirštu būriu apsupa pasižymėjusį karį.

— Iš kur! Kaip tamstos pavardė? Tai vyras! — pasipila žodžiai.

Tačiau eilinis nekreipia į nieką dėmesio, nes jis atsimena, kad patikrinimas greičiausiai bus prasidėjęs. Bet gal ir suspėtų dar.

Jis puola prie savo rūbų ir kuo skubiausiai apsirengia. Verutė nori sulaikyti jį, girdi, jis turįs eiti dabar vidun susišildyti, nes kitaip susirgisiās. Bet eilinis, nieko nežiūrėdamas, jau lekia kareivinių link ir bėgdamas tvarkosi diržą.

Prie Verutės tuo metu prisiartina kažkoks ponas ir klausia, bene žinanti ji to narsaus kario pavardę. Užsirašo, gavęs teigiamą atsakymą.

Kai pralindęs pro tvorą bėga per rajoną, suskamba patikrinimui trimitas.

— Suspėsiu, — nudžiunga eilinis Gaižutis ir skuba dar labiau.

Jis nusimeta virėjų kambary milinę, įsuka jos rankovėn durtuvą, o pats lekia vidun. Kuopa ką tik pradėjusi rikiuotis. Pasiprašo būrininko leidimo stoti rikiuotėn.

— Na, stok, stok greičiau! — sako jis. — Pasitraukti arčiau! Kairysis sparnas truputį atgal! Pasiygiuot geriau, vyrai! Ramiai! Laisvai!

Eilinis Gaižutis iš visako suprato, kad jo pasiša-

linimas kuopoj nebuvo pastebėtas. Rodos, galėjo dabar būti visiškai ramus, tačiau ne.

Giedodamas drauge su kuopos draugais himną, eilinis Gaižutis pajuto keistą sąžinės graužimą, apskritai, keistą nusiteikimą. Kažkaip gėda prieš visus, net ir prieš save dėl to savavališko pasišalinimo ir skirtos bausmės sulaužymo. Jis visiškai negalvoja apie tą įvykį, kad išgelbėjo žmogui gyvybę, visiškai nejaučia savy dėl to jokio didvyriškumo. Jaučia tik tą vieną deginančią nusikaltėlio prieš kario drausmingumą dėmę.

Staiga jam ateina galvon viena mintis, o iš to ir sprendimas.

— Prieksiu prie skyrininko ir pranešiu, kad buvau pasišalinęs. Privalau rasti savy tiek drąsos...

Kietai nusprendžia eilinis Gaižutis. Lyg ir lengviau, ramiau pasidaro.

Patikrinimas pasibaigia.

Eilinis Gaižutis pamato, kad skyrininkas išeina tan koridoriun, kur kuopos raštinė. Labai patogus momentas, nusprendžia eilinis. Nuseka paskui ir laukia. Širdis smarkiau plaka.

— O gal?...

— Bet, ne, ne! Privalau būti vyru! — nusikrato dvejojimų bangos.

Duryts atsidaro. Skyrininkas.

— Tamsta skyrininke, eilinis Gaižutis, prašau leist kreiptis.

— Prašau. Ką gi pasakysi, — atsako betarpiškasis viršininkas.

Eilinis Gaižutis praneša apie savo nusižengimą, tačiau nieko nemini apie įvykį Nemune. Trumpai, aiškiai atraportuoja skyrininkui.

Grandinis išpučia akis, sutraukia antakius. Patylėjęs sako.

— Gerai padarei, kad prisipažįsti. Bet vis dėlto bus liūdnoka. Be daboklės neapsieis toks dalykas. Kuopos vadas, manau, šį visą reikalą turės išspręsti. Pranešiu toliau savo keliu. Na, pažiūrėsim...

— Galiu eiti, tamsta skyrininke?

— Prašau...

Savo skyriaus kazemate. Jausdamasis esąs gero-kai susijaudinęs, išeina laukan.

— Vis dėlto geriau padariau, kad prisipažinau. Kažkaip lengviau pasidarė... Kad ir teks daboklėj pasėdėti, tačiau visuomet galėsiu prieš save didžiutis, kad turėjau drąsos šią bausmę prisiimti...

Eilinis Gaižutis žiūri pro langą. Šis, kad ir išpintas geležiniais virbalais, tačiau eilinis mato, kaip rikiuojasi į pratimus antra kuopa. Pirmojo būrio būrininkas vis šaukia kairiojo sparno vyrams. Kaip ir visuomet storulis Miknevičius išsikiša priekin visu savo storumu. Būrininkas šaukia jam, kad matytų ketvirtojo žmogaus krūtinę. Tas labai stengiasi ištiesinti kuopos liniją.

Eilinis Gaižutis girdi visas komandas ir pastabas. Ech, kaip jis norėtų dabar būti toj žalsvų milinių eilėj! Tų sveikų, žaliūkų kuopos draugų tarpe. Rikiuotųsi dabar drauge su jais, spaustų kietai delne šautuvą...

Kuopa išsiskaičiuoja. Devyniasdešimt aštuoni žmonės.

Pasirodo pirmojo būrio vadas.

— Baigt taisyti! Ramiai! Pagarba tiesiog.

Būrininkas raportuoja.

Eilinis Gaižutis gėrasi, kaip gražiai išrodo priimtas žemesniojo viršininko raportą jo būrio vadas. Tiesus, lieknas; ranka taip puikiai pridėjęs prie kepurės matiko. Visame pulke niekas taip nemoka.

Karininkas perima komandavimą ir nuveda kuopą į pratimų aikštę.

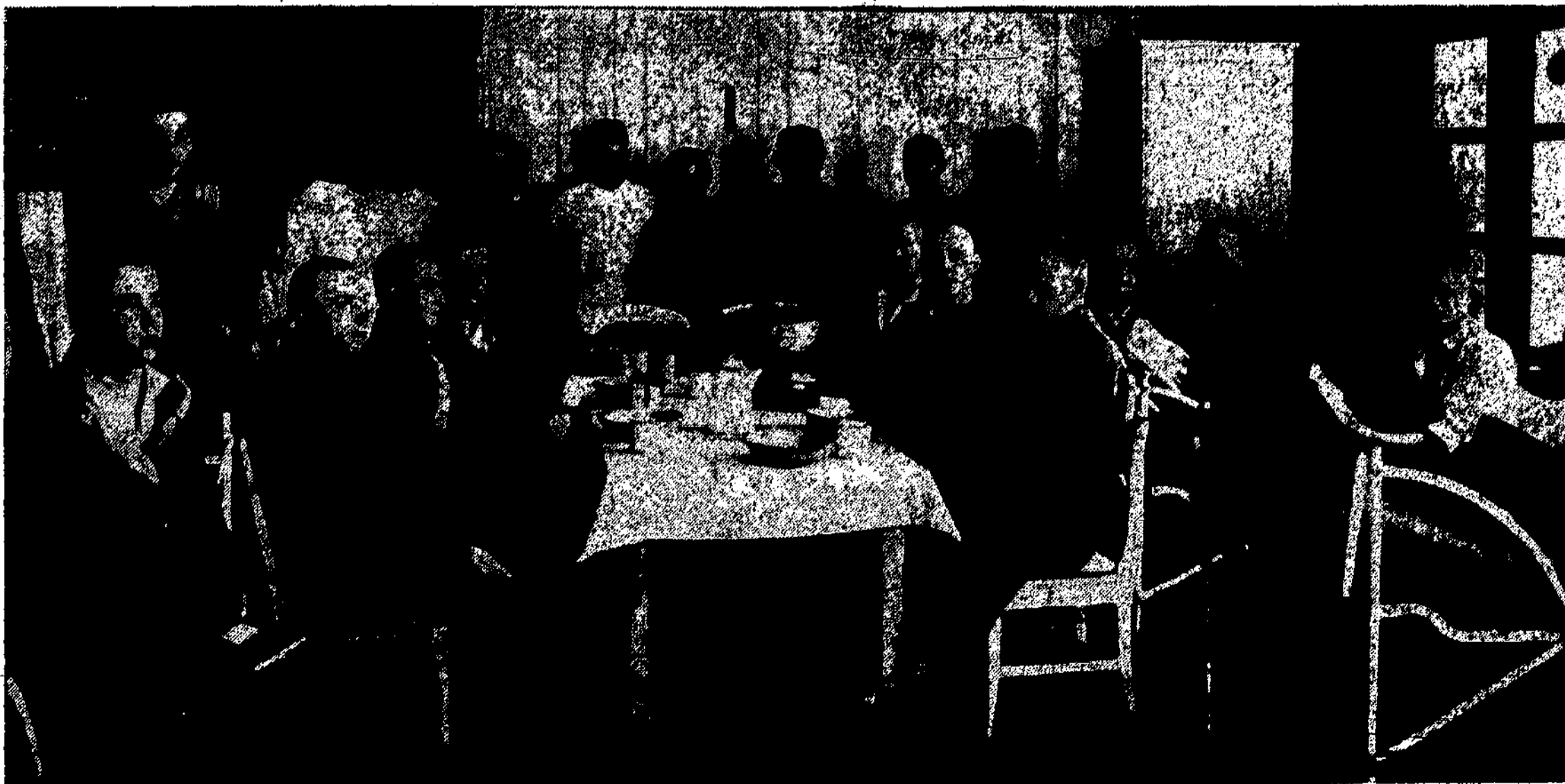
— Ką gi taip užsigalvojai? — klausia drauge su juo sėdintis trečiosios kuopos virtuvės darbininkas.

— Taip sau... — pasitraukia eilinis Gaižutis nuo lango.

— Pamėginkim šaškėm. Vis greičiau prabėgs laikas.

— Galim...

Du eiliniai susėda prie stalo. Gaižučiui išpuola baltieji. Pradeda nuo kampo. Bausmės bendrininkas pastumia iš vidurio.

Klaipėdos įgulos L. D. K. Birutės karininkų šeimų moterų draugijos atstovės vasario 16 d. lankė ligoninėje sergančius kareivius

A. Jankausko foto

Po dviejų ėjimų Gaižutis nuima iš karto keturis. Priešininkas įeina į damkes, bet Gaižutis užtveria ją. Bendrininkas ilgai kombinuoja.

Gaižutis numato visus priešininko ėjimus ir jau žino, kaip kiekvienu atveju jis eis toliau.

Žaidimas baigiasi Gaižučio naudai. Kitą partiją taip pat laimėjo. Net į „vištininką“ tris uždaro.

Gaižučiu labai nuobodu. Neapsimoka ir žaisti su tokiu silpnu partneriu! Jis išsitraukia iš kišenės vidaus statutą ir ima verčiau mokytis.

Daboklėj jam lieka sėdėti dar dvi paros. Iš viso penkias gavė.

Jei būtų pasisakęs, kad išgelbėjo tuomet žmogui gyvybę, jei būtų pasipasakojęs apie savo žygį, gal būtų gavęs lengvesnę bausmę. Gal būtų galėjęs tuomi užtušuoti savo nusizengimą. Bet eilinis apie visa tai nutylėjo. Jis buvo pasiryžęs atlikti gautą bausmę. O dėl ano įvykio — juk jis nieko daugiau nepadarė, kaip atliko kario pareigą. Argi ta moteriškė, kuri klykavo krante stovėdama, turėjo gelbėti skęstantįjį...

Valandos slenka pašauto katino žingsniais.

Eilinis Gaižutis jau girdi grįžtančią kuopą, girdi aštrų kuopos vado balsą.

— Kuopa!

Į komandą atsiliepia dvigubai galingiau sudundėjusi žingsnių sutartinė.

— Stok! — tarytum aštriu kirviu nukirsta: tiek pati komanda, tiek žygiuojančios kuopos žingsniai.

— Išsivaikščiok! — paskutinė komanda.

Žingsniai pasipila, tarytum pabertos į aruodo dugną bulvės.

— Kasgi čia dabar eitų?... Juk dar ne vakarinės metas... — įsiklauso eilinis Gaižutis į rakinamas daboklės duris.

Durų tarpe — pulko budėtojas ir antros kuopos viršila.

Abu nubaustieji pašoksta, išsitempia prieš pasirodžiusius viršininkus.

— Eilinis Gaižutis!

— Aš, tamsta leitenante!

— Likusi bausmės dalis tamstai dovanota. Tuo jau vykit pas savo kuopos vadą.

Eilinis Gaižutis pakartoja įsakymą ir skubiai susirenka savo daiktus.

Per kareivinių kiemą einant, viršila sako.

— Vyras iš tavęs, Gaižuti. Nemaniau...

— Kas gi čia galėtų būti? — galvoja eilinis.

Bet viršila nesako daugiau nieko. Kazemate jis liepia jam užsidėti diržą ir eiti į raštinę pas kuopos vadą.

Ties raštinės durimis atsikvepia ir pabarškina. Anapus atsiliepia, o eilinis jau žengia vidun ir, vieno dais žingsniais priėjęs prie sėdinčio užstaly vado, raportuoja.

— Kuopos vadas kiek susijaudinęs. Rankose jis laiko dienraštį.

— Eilini Gaižuti! Jau tuomet prisipažindamas savo viršininkams apie padarytą nusizengimą, tamsta susidarei tauraus kario vardą. Nubaudžiau tamstą, tvirtai įsitikinęs, kad daugiau tamstos bausti niekuomet neteks. Be to, tamsta esi ir vyriškai kuklus. Atlikęs žygį, kuris suteikė net visam pulkui garbės ir iškelė

visuomenės akyse kario vardą, tamsta tylėjai. Tamsos asmens taurumas pripažino reikalą pirmiau atlikti skirtą bausmę ir tik vėliau atsiimti už savo žygdarbį atpildą. Tur būt, neskaitėt šito straipsnio? — paklausė kuopos vadas, pastumdamas eiliniui prieš akis atverstą laikraštį.

Eiliniui Gaižučiu net keliai palinko iš nustebimo. — Dievuliau mano! Dienrašty didžiulėmis raidėmis parašyta: „Mūsų kario didvyriškumas“, o apačioj kiek mažesnėmis: „Didelis N pulko eilinio Petro Gaižučio žygdarbis“. Gi pačiame tekste — ilgas ano įvykio aprašymas, iškeliantis eilinio sumanumą, drąsumą ir ištvermingumą.

Gaižutis nebesusigauja, ką ir besakyti.

Kuopos vadas tuo metu atsikelia ir priėjęs ištiesia eiliniui ranką.

— Už suteiktą mano kuopai garbę aš reiškiu tamstai karišką padėką. Būk visuomet toksai, eilini Gaižuti!

Eilinis Gaižutis daugiau, negu laimingas.

Jis grįžta į savo skyriaus kazematą. Siurprizas ir čia. Vos spėja atidaryti duris, kaip pasigirsta gerai pažįstamo kuopos draugų orkestro muzika. Maršas. Eilinis Bunga spaudo armoniką, Mongirdas gitarą, o visų išdaigų pramanytojas Plačiakis daužo šaukštu ir šakute į apverstą bliudėlį.

Nespėja eilinis Gaižutis ir apsidairyti, kaip draugų rankomis pagautas ima kilotis į palubes.

Po to visi pradeda jį sveikinti ir tapnoti į pečius.

Per vieną vakarinį patikrinimą visame pulke buvo skaitomas pulko vado įsakymas, kuriame buvo skelbiama, kad antros kuopos eilinis Petras Gaižutis apdovanojamas „Žūstančiųjų gelbėjimo“ kryžiumi.

VYTAUTO DIDŽIOJO KOMITETO SKYRIŲ PASKUTINIEJI DARBO METAI

Vytauto Didžiojo mirties 500 metų sukakties iškilimams rengti ir Vytauto Didžiojo muziejaus statymui aukoms rinkti buvo įsteigta provincijoje daug Vytauto Didžiojo komiteto skyrių. Komiteto su izdo sekcija ir jo skyrių darbo dėka iš visuomenės buvo surinkta apie 1.000.000 litų aukų. Šiomis aukomis buvo padengta visos jubiliejaus iškilnių išlaidos, Vytauto Didžiojo komiteto organizacinės išlaidos ir statomi Vytauto Didžiojo muziejaus rūmai. Rūmų statybą gausiai rėmė ir vyriausybė.

1931 m. prasidėję ekonominiai sunkumai atsiliepė ir į Vytauto Didžiojo muziejaus statybos eigą: statybą teko atlikti dalimis. Tuo būdu statyba užsitraukė beveik 5 metus. Bet šiais metais stengiamsi rūmus visiškai baigti. Jų baigimui, būtent, atliktų ir dar reikalingų atlikti darbų apmokėjimui reikia per 180.000 litų ir pr. metų paskoloms grąžinti 150.000 litų. Nemažą dalį reikalingų lėšų komitetas tikisi gauti iš vyriausybės, o kitą stengiasi surinkti iš visuomenės. Komitetas aplinkraščiu pakvietė savo skyrius tas lėšas rinkti ir nustatė, kad visi skyriai iki š. m. birželio 30 d. baigtų visus aukų rinkimo ir leidinių platinimo darbus. Taip pat komitetas nutarė visų savo skyrių likvidavimą įvykdyti šiais metais tarp liepos 1 d. ir lapkričio 1 d.

Tuo būdu šie metai yra paskutiniai Vytauto Didžiojo komiteto skyrių darbo metai ir paskutinė proga visiems paremti aukomis mūsų Tautos Didvyrio — Karžygio Vytauto Didžiojo garbei statomą muziejų.

Vytauto Didžiojo komitetas tikisi, kad visi, kas dar nesuskubo Vytauto Didžiojo muziejaus statybai savo auką duoti, šios paskutinės progos nepraleis: aukodami atliks savo prievolę ir parems gražiausio visame Pabaltijo krašte muziejaus statymą.

Taip ir turėjo įvykti

Tyliai tyliai, lyg bijodamos sudrumsti gražų klasės gyvenimo momentą, krinta snaigės. Jos švelniai supasi pušų šakose ir dengia nauja skraiste dar neseniai žaliavusią žemę.

Apsuptoje pušimis aikštėje išsirikiavo 26 jaunuoliai.

- Abraitis.
- Aš.
- Baliukas.
- Aš.
- Daunys.
- Aš.
- Gerulaitis.
- ?.
- Gerulaitis, — kartoja leitenantas.
- Nėra, — atsiliepia klasės seniūnas Lakutis.
- Klasėje nebuvo?
- Buvo.
- Kur dabar?

Lakutis junta, kaip jam draugas žnybia ranką ir kužda:

- Sakyk: apsirgo.
- Namu nuėjo, — atsako Lakutis, — jis abejingas kariniam parengimui.

Leitenantas kažin ką pagalvoja ir tikrina toliau.

Snaigės vis krinta; sidabrinuose laukuose liūliuoja žiemos pasaka.

Tolokai nuo gimnazijos, šalia užšalusio Nemuno, prie aukšto geležinkelio tilto grupuojasi gimnazistiška grandis. Lakutis, tik gavęs kulkosvaidžių grandies grandininko pareigas, tvarko savo grandį.

— Sekėjas Laučka, užlipk aukščiau, užsimaskuok ir sek. 7 ir 8 numeriai atsilikite.

Draugai išsipila vilnimi, prisimena klasėje girdėtas taisykles.

— Visai kieta vieta, — murma sau Dargis.

Prie Lakučio pritūpęs juodais plaukais ir atvirų lūpų Pakalniškis.

— Kam tu pasakei apie Gerulaitį?

— Reikėjo.

— Bet draugiškumas reikalauja...

— Šaoningai auklėti tautos priešą? — ironiškai pertraukia Lakutis.

— Aš ne tą galvoju. Man gaila draugo. Jis gal dešimtį kartų jau pažymėtas „nebuvo“. Kokią nuomonę susidarys instruktorius.

— Nesvarbu. Šiaip ar taip, dėl tokio dalyko mes turime griežtai pasisakyti prieš jį.

— Taip ir aš dažnai galvoju, bet man savotiškai gaila kiekvieno, nors ir klystančio draugo. Jis gal ne iš blogos valios.

Draugų pašnekesį pertraukė ilgas leitenanto švilpukas. Suvirpėjo širdys. Ataka. Lakučio grandis įtempia žvilgsnį pylimo pusėn. Visai nematytai išlenda žvalgas ir raportuoja grandininkui:

— Tenai, tarp atskiro medžio ir miško krašto, pastebėjau priešą. Vilnimi artėja viena grandis.

Lakutis, geriausias statutų ir karo taktikos žinovas, prikanda lūpą. Jo kaktoje atsiranda dvi raukšlės. Dar kiek laiko jis galvoja. Paskui — įsakymas:

— Pasilikti savo vietose ir laukti priešo.

Įtemptos tylos valandėlė.. Pylimo viršuje ima rodytis juodi siluetai. Jie juda, artėja.

— Ugnis.

Vėl švilpukas. Jo garsas sutaiko besikaujančius „priešus“.

— Puikiai, vyrai. Uždavinį atlikote. Stebėjau jūsų kruopštumą ir atsidavimą. Būsate geri kariai.

Klasė rikiuojasi, dveжина gretas ir tvirtu žingsniu žengia į gimnaziją.

— Dainą, — komanduoja instruktorius.

Baliukas, kiek kumštelėtas kito draugo, užveda:

— Ant kalno būriais...

Skambiais balsais jam pritaria kiti draugai. Daina skrodžia mišką, liejasi į sunykusius laukus ir kelia dainuojantiems dvasią. Kas nežino dainos burtų. Jie, lyg žiemą užšalusio upelio trykstantys lašai, apsiraižgę pakrantėmis, prikibę prie šakučių, slopindami murmantį upelį, spinduliuodami tūkstančiais spalvų, apraizgo sielą ir kelia ją ten — tolyn, aukštyn.

Pasirodo vėl gimnazija. Tyla dainos garsai, dar kartą nuskridę svyruojančiomis medžių viršūnėmis į baltą debesį. Vėl klegesys ir tūkstančiai įspūdžių.

— Petrai, suprask, koks juokas: Stasys mėgina perbėgti. Susilenkęs, lyg Aušros knygnešys dumia per krūmus, tik staiga...

— O tu, — pertraukia Stasys, — bijodamas, išgulėjai sniege duobę, kaip šiaurės eskimas su miegamu maišu.

— Tai, kad šautuvus gautume, — pasigirsta melancholiškas balsas.

— Nepakeltum,

— Įprasčiau. Dar ir tave paneščiau.

Ir skirstosi visi namo.

Gerulaitis sėdi prieš užverstą Cezarį. Temsta.

— Karas, karas... Visa istorija karas. Kvailas dalykas ir dar nuobodus. Biauru. „Caesar patriam defendit“. Nieko gero...

Mintys atsimuša į beldžiamas duris.

— Prašau.

— Tu mokais? — meta žvilgsnį Lakutis į Galų karo komentarus.

— Ne. Šiaip sau pasidėjau. O kas klasėje? Vėl mane užrašė leitenantas?

— Užrašė.

— Ką sakė?

— Nieko.

— Gal žinai, kaip pažymėjo?

— „Pabėgo“.

— Kas pasakė?

— Aš.

— Nieko sau draugas, o klasėje vis pirmas rėki

„vyrai, būkim draugiški“. Gražus pavyzdys, — girdėjos vis piktesni žodžiai Lakučio adresu.

Lakutis tuo tarpu žiūrėjo į kampą stalo. Galvojo. Matė nenudrožtą pieštuką. Viskas tuo laiku jam strigo į akis. Staiga kyla jo vaizduotėje seniai matytas vokiečiai, su ragu kepurėje: mato, kaip lipa anas į palėpę, kur, radęs kepalą duonos, kiša po skvernu ir, kartodamas „špek, buter“, nyksta vingiuotame kely. Atsimena gūdžias alkio dienas, kai tėvas, tris dienas dirbęs vokiečiams spygliuotą vielą, vakare parsinešė svarą duonos ir drebančiomis rankomis dalino šeimai... Jis pamiršo aplinką, pamiršo Gerulaičio žodžius. Prisiminimų skraistė lyg atplėšė nuo šio pasaulio.

— Išimylėjai, kad taip svajoji, — užgirdo draugo žodžius.

— Ne. Aš prisiminiau vokiečių okupaciją.

— Kiek tada metų turėjai?

— Baigęs antri.

— Tai nieko nepameni.

— O! Atsimenu. Keletas scenų paliko amžinas sieloje žymes. Jos apaugo laiko kevalu, bet vis tiek skauda.

— Būtent kokias?

— Vieną vakarą grįžo tėvas. Jis dirbo kažin kokiame vokiečių dirbtuvėse. Mačiau jo akis ir drebančias lūpas. Mama išsigandus klausinėja. Tėvas numoja ranka. Tyli. Tik po vakarienės, kuri, kiek menu, buvo pagaminta iš saldyto sacharinu vandens ir duonos plutų, liepė mamai pažiūrėti, kaip atrodo jo pečiai. Sunku pasakoti tą sceną, kada praskleidus marškinius, tėvo nugaroje pamačiau tris ilgus randus, iš kurių veržėsi kraujas ir sunkėsi pro prakaituotus marškinius. Mama apalpo, aš verkiau. Toliau nepamenu. Tik kitą dieną tėvas dirbti nėjo. Gėlė kaulus. Mama nunešė žydams parduoti šilkinę skarą, kuria labai didžiavosi ir brangino, parnešė gabalą duonos, bet tėvas nevalgė...

Lakučio balsas užlūžo. Lyg paspringo. Paskiau išlėto tėsė:

— Po kelių dienų tėvas mirė... Mačiau savo mamos veidą, girdėjau jos riksmą. Ir aš verkiau. Man buvo nesuprantamai baisu. Aš laukiau didelės baidyklės, kuri turėjo iėiti į pirkį, susiieškoti mane ir užsmeigti ant geležinio vokiečio šalmo...

Tada aš nesupratau, kokią tragediją išgyveno tauta, bet dabar dvigubai jaučiu. Kai mini laisvę, aš virpu, vėl stojasi akyse vakarų scenos. Kada ateina nepriklausomybės šventė ir aš išgirstu gėdulo maršą žuvusiems pagerbti, springstu ašaromis ir siunčiu padėką tiems, kurie sąmoningai, jausdami tėvynės meilę, savo krauju išrašė jai tvirtą nepriklausomybės aktą.

— Moki gražiai papasakoti. Atrodo, kad tu patyrei visą okupacijos našta.

— Tikrai patyriau. Ne kartą mažas būdamas tiesiau į dangų rankas, dėkojau Aukščiausiam už laisvę, prisiekinėjau atiduoti savo jėgas, kada tik tėvynė pareikalautų.

— O dabar, tur būt, viskas atrodo daug kvailiau?

— Ne. Aš didžiuojuos, kad dar kūdikiu krykštaudamas pajutau tai, ko kiti net suaugę nepajunta, — griežtai ištarė Lakutis, kiaurai žiūrėdamas į Gerulaitį.

— Gal man taikai?, — lyg suprato Lakučio mintį.

— Iš dalies ir tau.

— Bet aš laisvę branginu. Ir ginčiau ją.

— Neatrodo iš tavo elgesio.

— Kaip tai?

— Mañau, supranti, ką sako tavo nesilankymas į karinio rengimo pamokas.

— Kažin, ar verta.

— Tad nėra ko man su tavim kalbėti. Esi...

Nebaigė Lakutis. Išėjo. Gerulaitis sėdėjo, lyg galvęs kuolu per galvą. Jame kilo visoki balsai, prikaišiojo, tyčiojos. Naktį neramiai miegojo.

Rytą vis dėlto, jo lūpose švietė jauki šypsena.

Klasė išsirikiavusi.

— Abraitis.

— Aš.

— Baliukas.

— Aš.

— Daunys.

— Aš.

— Gerulaitis.

— Aš...

Sniegas jau tirpo ir upeliais nešė žiemos drumzles.

Jonas Gerulis

ENERGINGAS KARIŠKASIS ROKIŠKIO BŪRELIS

Gimnazijos karinio rengimo mėgėjų būrelis, užsibrėžęs smarkiai dirbti, tai jau vykdo. Ugdo narių tarpe drausmę, karišką susipratimą, rengdamas paskaitas, pratimus, ekskursijas į kareivines ir t. t. Visi pasiryžę rinkti istorinę medžiagą iš Nepriklausomybės kovų, skleisti karišką spaudą ir visais kitais galimais būdais dėtis prie valstybės kariškųjų jėgų stiprinimo.

Būrelyje narių yra per 30. Valdyboje: K. Stasiulionis, J. Jukna, A. Vileita, B. Serevičius. Būrelio globėjas — energingas ir geras karinio rengimo instruktorius kpt. V. Aksomaitis.

Vasario 15 d. karinio rengimo mėgėjų būrelis surengė nepriklausomybės atgavimo minėjimą. Programoje: kalbos, referatai, eilėraščiai ir melodeklamacijos. Minėjimą atidarė būrelio globėjas kap. V. Aksomaitis, papasakodamas įžanginę kalbą dideliu karių nuopelnus tautai. Žuvusieji kovose dėl nepriklausomybės buvo pagerbti tylos minute. Paskui buvo skaitoma referatai ir deklamuojami eilėraščiai. Pabaigoje žodį tarė mokyklos direktorius p. Kviklys.

Bronius Romantikas

KARIŠKOJI MINTIS UKMERGĖS GIMNAZIOJE

Mokinių veikimas yra kupinas kariškos dvasios. Ypač sukruoto paskyrus naują karinio rengimo lektorių leit. Žižiūną, kuris kariškuoju idealizmu užkrėtė ir mokinius. Pradėta gyviau domėtis kariškais dalykais ir karišku mokslu: šventadieniais mokiniai renkasi į kareivines, kur instruktoriaus vadovaujami sportuoja, narsto šautuvus, kulkosvaidžius, aiškinasi statutus.

Pavasari, kaip ir ir kas metai, įvyks gimnazijos aukštesniųjų klasių ir amatų mokyklos mokinių manevrai. Tam jau rengiamasi. Ypač susirūpinę abiturientai, kuriems per manevrus tenka vadovauti. Postovio apsauga, puolamosios ir ginamosios kautynės, žvalgymas yra dalykai, rūpestingai aukštųjų klasių mokinių nagrinėjami.

V. M.

SKAITĖ ATSIMINIMUS

U t e n a. Vasario 15 d. kariškojo ratelio globėjo mok. Žiurlio iniciatyva šaulių rinktinės vado padėjėjas kpt. Ječys skaitė savo atsiminimus iš nepriklausomybės kovų.

Šitokiais atsiminimų papasakojimais visi mokiniai labai susidomėję ir gausiai juos lanko. Ateina nemaža ir mergaičių.

MOKYTOJAI AUKOJA GINKLŲ FONDUI

Serėdžiaus valsčiaus pradžios mokyklų mokytojai, per igulos viršininką paaukojo ginklų fondui paskolos lakštais ir „Pažangos“ akcijomis 300 litų.

REMIA GINKLŲ FONDA

U t e n a. Gimnazijoje buvo renkamos aukos ginklų fondui. Aukojo beveik visi mokiniai iš savo menkų sutaupų: vieni atsisakė nuo vienokių, kiti nuo kitokių pramogų, o daugumas visas savo „mokiniškas“ sutaupas paaukojo. Visų klasių kartu susidarė 70 lt. 5 ct. Daugiausia paaukojo VII kl. (17 lt.).

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PLK. LTN. VYT. STEPONAITIS PASKIRTAS KARO ISTORIJOS DALIES VEDEJU. NAUJAS „MŪSŲ ŽINYNO“ REDAKTORIUS PLK. LTN. ŠIMKUS

Ilgametis „Mūsų Žinyno“ redaktorius plk. ltn. Vyt. Steponaitis paskirtas kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus karo istorijos dalies vedėju. Karo mokslų žurnalo „Mūsų Žinyno“ redaktoriui paskirtas plk. ltn. Aleksandras Šimkus, kuris redaguoja ir karininkų laikraštį „Kardą“.

NAUJOS KNYGOS KAREIVIŲ BIBLIOTEKOMS

Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyrius jau siuntinėja kariuomenės dalių kareivių bibliotekoms skirtąsias knygas. Knygos, ypač dailioji literatūra, parinktos pačios geriausios iš išėjusiųjų pereinamais metais. Yra taip pat vertingų knygų iš tikybos, filosofijos, istorijos, geografijos, visuom. mokslų, taikomųjų mokslų, sporto ir kitų sričių. Štai žymiosios įvairių sričių knygos.

Bendrybės: Smetona, A. — „Pasakyta - Parašyta“, Dabušis — „Spaudos išradėjas Jonas Gutenbergas“; Slapšinskas — „Knygų lentynoje“ (nurodymai apie bibliotekų tvarkymą).

Filosofija: Jakštas — „Pikto problema“.

Tikyba: Papini — „Kristaus istorija“ I ir II tomai.

Visuom. mokslai: Ruseckas — „Pasaulio lietuviai“; Sidzikauskas — „Klaipėdos krašto ūkis seniau ir dabar“; Kamantauskas — „Praktiškas etiketo vadovėlis“; Mussolini — „Fašizmo doktrina“.

Taikomieji mokslai: Kauza, V. — „Pirmoji pagelba cheminiame kare“.

Sportas: Valatkaitis — „Plaukymas“.

Literatūra: Zobarskas — „Anapus miško“; Tarasenska — „Praeities vartai“; Buck — „Geroji žemė“ I ir II tomai; Vienuolis, A. — „Ministeris“; Hugo, V. — „žmogus, kurs juokiasi“ I t.; Maloth — „Be šeimos“ I t.; Miškinis — „Varnos prie plentė“ (eil.); Vaičiūnas, P. — „Saulės lobis“ (eil.); Sruoga, B. — „Radvila Perkūnas“ (drm.); Tamulaitis — „Skruzdėlytės greitūtės nuotykių“; Dovydenas — „Ieškau gyvenimo draugo“ I ir II tomai; Andriukaitis — „Martynas Skroblas; Grušas — „Karjeristai“; Vaižgantas — „Milžinų dvasios“; Olbracht — „Plėšikas Nikola Suhaj“; Scott, W. — „Kventinas Durvandas“ I ir II tomai; Petruitis — „Didysis karas“ I t.; Yčas — „Atsiminimai“ I ir II tomai.

Istorija: Pakarklis — „Mažoji Lietuva vokiečių mokslo šviesoje“; Dobiliškis — „Už spygliuotų vielų“; Petruitis — „Mūsų žygiai“ I t.; Uspenskis — „Didžiajame kare“.

Geografija: Šalčius — „Svečiuose pas 40 tautų“ I—IV tomai; Pakštas — „Baltijos jūra“; Buligienė — „Abisinija“.

Be čia išvardintų, įeina ir daug kitų naudingų, gražių knygų. Viso šiuo tarpu kariuomenės dalių kareivių bibliotekoms spaudos ir švietimo skyrius duoda virš penkių tūkstančių tomų.

Ateityje bus stengiamasi kareivių bibliotekas dailiosios literatūros knygomis papildyti triskart per metus. Tuo būdu bibliotekos bus dažniau papildomos tinkamomis literatūros naujienomis, o kariuomenės dalys pagal galimumą rūpinsis įsigyti tik savo specialybės bei karo mokslų knygų.

ŠPIONAŽAS IR KOVA SU JUO

Tokia tema vasario 19 d. mjr. Matusaitis skaitė karo aviacijos puskarininkiams paskaitą. Įžangoje prelegentas papasakojo špionažo istoriją, paminėjo įvairias jo rūšis (politinį, ekonominį, jūrų ir t.t.).

Toliau papasakojo, kur dažniausiai šnipai, tie paslapčių vagys, apsigyvena, koku būdu jie pradeda savo darbą. Pažymėjo, kad šnipinėjimo istorijoje nežinoma, kad kuri nors šnipų auka, kartą pakliuvusi į jų pinkles, ištrūktų iš jų. Šnipas, lyg parazitas, kartą prisišliejęs, įvairiausiai grasinimais

ir kitomis priemonėmis savo auką smukdys vis gilyn į nusi-kaltimą ir joku būdu neatstos nuo jos. Tad saugokinės jų.

Be to, paminėjo pavyzdžių, kaip pražūtingi būna karių, žinančių šį tą apie būsimo karo veiksmus, tarpusavio pašnekesiai radio, telefonu, telegrafu, jei jie būna priešo nugirsti. Tai ypač kariai turi įsidėmėti ir visada valdyti savo liežuvį, kad nepakenktų savo tėvynei.

V. s. pusk. D. Snieška

SEKTINAS PUSKARININKIŲ IR CIVILIŲ TARNAUTOJŲ PAVYZDYS

Karo aviacijos liktiniai puskarininkiai ir civiliai tarnautojai visuotiniame savo taupomosios-skolinamosios kasos susirinkime nutarė kuriam nors kasos nariui mirus, tuoj pat visiems apsidėti kartine 1 lito (nuo kiekvieno nario) auka ir ją materialiai paremti mirusiojo šeimą bei artimuosius.

V. s. pusk. D. Snieška

1 P. P. ČIUOŽYKLA GAUSIAI LANKOMA

1 p. p. čiuožyklos veikla ypač pagyvėjo vasario mėn., stojus stipriems šalčiams.

Kiekvieną vakarą knibždėte knibžda čiuožykloje įvairi Ukmergės publika (100—150 žm.): kariai, moksleiviai ir kt. Ypač pilna čiuožykla būna grojant orkestrui (dvi dienas per savaitę).

Visi Ukmergės ledo sporto mėgėjai labai dėkingi 1 p. p. vadovybei už tai, kad jos rūpesčiu kiekvienais metais 1 p. p. įrengiama gera ir patogi čiuožykla, kur ukmergiečiai randa daug džiaugsmo ir malonumo.

VYKSIM Į ATSARGĄ PAKELTI Į AUK. LAIPSNĮ

Daugelis 1 p. p. senų kareivių yra pasiryžę vykti į atsargą pakelti į aukštesnį laipsnį. Todėl jau dabar smarkiai rengiasi egzaminams, kuriuos vieni laikys į puskarininkio laipsnį, o kiti — į grandinio.

J. ltn. V. Urbutis

KUOPOS KARIAI SUSIDĖJĘ PINIGŲ NUSIPIRKO RADIO APARATĄ

Prieš kurį laiką 2 pėst. pulko mokomoji kuopa buvo surengusi vakarą, iš kurio gavo pelno apie 60 lt. Kilo įvairių sumanymų kaip tuos pinigus sunaudot. Pagaliau buvo nutarta nusipirkti radio imtuvą. Bet tų 60 lt. neužteko, todėl kuopos kariai ir jų viršininkai savo tarpe dar šiek tiek surinko pinigų ir nusipirko 5 lempų radio imtuvą „Pilot“. Dabar muzikai linksmi grojant, skaito laikraščius, žaidžia šachmatais, šaškėmis ir t.t.

Kuopoje yra daug šachmatininkų, kurie po truputį organizuojasi. Dešimt geresnių šachmatininkų pradėjo tarpusavio turnyrą. Turnyras jau baigiamas. Baigus turnyrą, manoma žaisti su kita kuria kariuomenės dalimi.

J. k. M. V.

KOMPLEKTUS DOVANOS UOLESNIESIEMS KAREIVIAMS

2 pėst. pulko 3 kuopoj renkami perskaityti „Kario“ ir „Trimito“ numeriai, kurie metų gale bus įrišti į komplektus ir padovanoti važiuojantiems į atsargą ir uoliau atlikusiems tarnybą kareiviams.

Jčs

ATNAUJINTA ČIUOŽYKLA

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko 5 kuopos viršininkų iniciatyva atnaujinta čiuožykla, į kurią vakarais, ypač šeštadieniais ir sekmadieniais, susirenka daugelis sporto mėgėjų ir šiaip žiūrovų ir kartu su kariais linksmi praleidžia laiką.

Eil. K. Kunca

TURIME SAVO KUOPOS ORKESTRĄ

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko mokomosios kuopos virš. J. Budžys uoliai rūpinasi kareivių ne tik kariniu, bet ir kultūriniu gyvenimu. Jo dėka mokomoji kuopa pasižymi gražiomis dainomis ir kt. dalykais. Sekmadieniais, kad kareiviai nenuobodžiautų, atneša iš savo kambario į kuopą radio garsiakalbį ir tuo būdu kareiviai gali pasiklausyti muzikos. Paskiausiai jo rūpesčiu mokiniai — jauni kareiviai, moką groti, parsigabeno iš savo namų instrumentus ir sudarė kuopos orkestrą. Orkestrui vadovauja j. k. J. Kondrašas.

ŠACHMATUOJAME

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko komomosios kuopos j. k. Zemaitis padirbo lietuviškus įdomius šachmatus. Atliekamu laiku mėgėjai žaidžia, o kiti, apspitę ratu, sprendžia kas laimės?
A. Žk.

350 LITŲ GINKLŲ FONDUI

Raseinių įgulos puskarininkiai vasario 16 d. proga surengė vakarą. Vaidino dramą: „Savanoriai kūrėjai“ ir jų pačių sudarytas choras padainavo kariškų dainų. Griežė pulko dūdų orkestras. Tą dieną Raseiniai pirmą kartą išgirdo karišką orkestrą. Todėl ir pajamų gauta 552 lt. Grynas pelnas (apie 350 litų) paskirtas ginklų fondui.

RASEINIŲ ĮGULOS KARIŲ BAŽNYTINIS CHORAS

Iki šiol per karių pamaldas bažnyčioje giedodavo gimnazijos mokinių choras, bet dabar įgulos vicekapeliono kun. Darusevičiaus ir gimnazijos dainų mokytojo p. Piešinos pastangomis sudarytas bažnytinis choras iš įgulos kareivių. Daugumą sudaro liktiniai puskarininkiai. Reikia pasakyti, kad choras labai gražiai gieda ne tik lietuviškas, bet ir lotyniškas giesmes. Kariai ir vietos gyventojai labai patenkinti.
A. M.

DAŽNAI LANKOME KINĄ

4 pėst. L. K. Mindaugo pulko kariai dažnai turime progos pasidžiaugti gražiomis kino filmomis. Retas sekmadienis, kad su dainomis ir orkestru, sukeldami panevėžiečių pasigėrėjimą, neitume į kiną.

Vasario 19 d. nemokamai buvo rodoma latvių filma „Tautos sūnūs“, kuri sužavėjo mus visus. Filme gražiai atvaizduotos kovos dėl Latvijos nepriklausomybės.

J. p. Žvirblys

4 P. P. KARIAI ČIUOŽIA

4 p. p. kareiviai pasidarė prie Juostos čiuožyklą, kuri kasdien nuo 17 val. pilna čiuožėjų.

Kadangi daugumas norinčiųjų čiuožti neturi pačiūžų, tai sporto vadovas kpt. Matusevičius pulko kareiviams parūpino 25 poras naujų pačiūžų, kuriomis kareiviai pasikeisdami naudojasi.

VYKSTA ŠACHMATŲ TURNYRAS

Prasidėjęs prieš Kalėdas šachmatų turnyras dėl 4 p. p. šachmatų meisterio vardo jau baigiasi. Iš 15 žaidėjų pirmose vietose eina eil. Hartas, 2-ros kulk. kuopos, kar. k. Sipavičius ir vyr. pusk. Antaniškis.
Kar. k. B. R.

IR PRIENŲ ĮGULOS LIKTINIAI TURĖS RAMOVĘ

Pėstininkų ir artilerijos dalinių liktiniai puskarininkiai iki šiol neturėjo savo ramovės.

Įgulos viršininkui tarpininkaujant Prienų miest. leista išnuomoti ramovei būstinė. Ramovei būstinė išnuomota gražioj vietoj, susideda iš kelių kambarių, kambariai iškliajuoti tapetais. Aplamai, vidaus išvaizda jauki.

Bataliono kareivių patogumui nuo vasario 23 d. kareivinių rajone atidaroma krautuvė.

4 kuopos daug kareivių išrašė namiškiams „Kari“, kad jis ten lankydamasis mokytų būsimuosius ginklo brolius.

Virš. Granickas

KOVOSIME BENDROMIS JĖGOMIS

5 p. D. L. K. Kęstučio pulko liktiniai puskarininkiai su priešlėktuvinės apsaugos rinktinės liktiniais puskarininkiais sudarys bendrą šachmatininkų komandą, kuri atstovaus būsimame Kauno įgulos liktinių puskarininkių šachmatų turnyre.

5 p. p. įsirašė 7 ir rinktinės 8 žaidėjai. Iš tų 15 žaidėjų šeši, daugiausia surinkę taškų, bus paskirti į minėtą komandą. Komandų vadovai jau parengė žaidimo sąrašus ir iškabino puskarininkių ramovėse, kad kiekvienas žaidėjas žinotų su kuo, kada ir kur reikia žaist.
V. p. T. Znotinas

6 P. P. II BATALIONO ORKESTRAS PALINKSMINO KARTENOS MIESTELI

Po įvykusių tarp 6 p. p. I ir II batalionų manevrų Kartenos apylinkėse I batalionas apsistojo nakvynės Kartenos miestely, kur buvo surengtas šokių vakaras. Grojo minimo bataliono orkestras. Prisirinko daug jaunuomenės ir senių pasiklausyti gražios ir retai aplankančios Kartena kariškos muzikos. Ypač stebėjosi, kad karys niekuomet nenuliūdęs, nes visi, nežiūrint į nuovargį ir į laukiantį žygį, buvo linksmi ir linksmi šoko su Kartenos mergužėlėmis.

V. p. St. Bugys

KLAIPĖDOS ĮGULA RŪPINASI SERGANČIAIS KARIAIS

Vasario 16 d. proga l. e. pulko vyr. san. karininko p. gydytojas j. ltn. Bačiulio ir L. D. K. Birutės karininkų šeimų moterų draugijos atstovių: p. p. Baltrimienės, Drongienės ir Mieliauskienės iniciatyva ir rūpesčiu buvo suruošta 6 pėst. P. K. Margio pulko ir įgulos ligoninės ligoniams vaišės. Vaišių metu p. Drongienė pasakė ligoniams-kariams kalbą, kurioje pabrėžė kario reikšmę ir kad reikiant kar. moterų šeimos neatsiliks nuo karių, juos globos, slaugys ir padės krašto gynimo darbe. Į tai l. e. pulko vyr. san. kar. p. gyd. j. ltn. Bačiulis visų ligonių vardu ponioms, t. y. kar. moterų šeim. draugijai, padėkojo už vaišes ir dovanas.

Be to, L. D. K. Birutės kar. šeim. moterų draugijos Klaipėdos skyrius anksčiau yra dovanojęs 6 pėst. P. K. Margio pulko ligoninei langinių užuolaidų, virintam vandeniui laikyti ir ligoniams gerti stiklinius indus (grafinus), porą komplektų šachmatų ir šaškių. Išrašo ligoniams laikraščių, rengia įvairių švenčių metų pramogų. Netrukus žada dar įtaisyti radio aparatą.

Taip pat neatsilieka Lietuvos moterų draugijos „Globos“ Klaipėdos skyrius. Žada nupirkti ligoniams mažą stalinį biljardą ir dar kai kurių laikraščių išrašyti.

Pulko švietimo vadovas kapelionas kun. V. Gronius dažnai aplanko ligonius ir taip pat žada įtaisyti kiekvienoje palatoje garsiakalbius.
San. virš. J. Paražinskas

KAREIVIŲ DAINOS GINKLŲ FONDO NAUDAI

Nors ir neseniai įsikūręs 6 pėst. P. K. Margio pulko kareivių choras, bet energingo ir darbštaus grandinio Visockio diriguojamas turi nemažą pasisekimą Klaipėdos visuomenėj. Minint vasario 16 d., buvo pakviestas dainuoti į Klaipėdos šaulių salę. Prieš 20 val. salė buvo pilna publikos. Po kalbų pasirodė kareivių choras, kuris buvo nuoširdžiai publikos sutiktas. Padainavus pirmą dainą, publika ilgai plojo ir šaukė valio. Taip kartojo po kiekvienos dainos. Pabaigus chorui dainuoti, dar ilgai buvo keliamos ovacijos ir triukšmingi valiovimai. Visas vakaro pelnas buvo paskirtas ginklų fondui.

PASKAITOS PER MIKROFONĄ

6 p. p. švietimo vadovo rūpesčiu beveik kas sekmadienis skaitomos paskaitos per mikrofoną. Kiekvieno dalinio kareiviai, susėdę savo klasėse, aiškiausiai girdi prelegento kalbas ir nereikia bendroj klasėj prakaituoti. Vasario 23 d. buvo skaitoma paskaita agronomo grandinio Dučinsko, kuris vaizdžiai nupasakojo apie javų derlių Lietuvoj, sulygindamas su kitų valstybių derliumi. Supažindino su pieno ūkiu ir dobių džiovinimu žaginiuose.

KARIO GARBĖS SUPRATIMAS

Vasario 23 d. Klaipėdos įgulos liktiniais puskarininkiams kpt. Drongis skaitė paskaitą apie kario garbės supratimą. Prelegentas vaizdžiai nupasakojo kaip ir kokiomis aplinkybėmis reikia suprasti kario garbę, aiškiai nurodė įvairiais iš gyvenimo paimtais pavyzdžiais.
J. M-čius

KARIAI JOKIŲ ŠALČIŲ NEBIJO

Vasario 18 d. rytą, nors šaltis ir siekė 15 laipsnių, bet 6 p. pulko karių tai nebaugino. 7 val. iš ryto visi linksmi nusiteikę ištraukė į manevrus. Klaipėdos įgula turėjo susitikti su Plungės įgula. Kiekvienai įgulai reikėjo nužygiuoti apie 35 km ir iš žygio pereiti į kautynes. Iš abiejų pusių veikė įvairių ginklo rūšių daliniai. Nužygiavus vos keletą kilometrų, pasirodė „priešo“ lėktuvai ir skrisdami labai žemai apmėtė „bombomis“. Nors kareiviai buvo užsimaskavę baltomis drobėmis, bet budri žvalgo akis labai greitai pamatė. Per pratimus taip pat buvo išbandyta visos ryšių priemonės. Karvelių ryšys buvo geras. Nakties metu kareiviai gavo pailsėti pas vietinius gyventojus, kurie mielai priėmė ir užleido savo gyvenamus butus. Nutrintom kojom ir šiaip susirgusių buvo vos keli, bet ir tai lengvai.

J. M-čius

IR KARIAI NEBLOGI ARTISTAI

Plungės įgulos kariai, lt. Lipčiaus iniciatyva, surengė viešą vakarą su vaidinimais ir šokiais. Programą įvykdė patys kariai, kuri buvo gana įdomi. Pelnas paaukotas ginklų fondui.

V. p. St. Būgys

PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS PASKAITOS

9 p. L. K. V. pulko karininkų šeimų Kunig. Birutės moterų draugija surengė priešcheminės apsaugos paskaitų ciklą, į kurias valdyba pakvietė ir liktinių viršelių ir puskarininkų moteris.

KAUKIŲ BALIUS

9 p. p. likt. puskarininkiai vasario 22 d. surengė kaukių balių, kuris Užgavėnių proga iš eilės vyksta jau treči metai ir perėjo beveik į tradicinį.

Už geriausias kaukes buvo skirti du prizai, kuriuos laimėjo iš liktinių tarpo 1 prizą virš. Matukaitis.

Virš. A. Šimkevičius

AUKOS GINKLŲ FONDUI

1 artilerijos pulko II grupės liktiniai puskarininkiai vasario 15 d. nutarė ginklų fondui aukoti: jaun. puskarininkiai po 5 lt., vyr. puskarininkiai po 8 lt. ir viršilos po 10 lt.

Virš. Karčiauskas, virš. Palevičius ir virš. Matulionis pasižadėjo aukoti net po 20 lt. J. vet. pusk. Šleikus

PADIDĖJO ARTILERININKŲ KADRAS

Vasario 14 d. 1 artilerijos pulko mokomosios baterijos vyresnio kurso mokiniai baigė egzaminus. Visi išlaikiusieji pakelti į grandinio laipsnį.

Labai gerai egzaminus išlaikiusieji, Juozas Povilonis ir Henrikas Dūda, gavo dovanų po laikrodį. Pusk. Šleikus

IR MES IŠRAŠĖM NAMIŠKIAMS „KARI“

3 artilerijos pulko III grupės kareiviai išrašė savo tėvams ar šiaip artimiems giminėms „Kari“. Įdomu, kad ši gražų darbą kareiviai pradėjo savo iniciatyva, pradžioje nežinodami net jokių palengvinančių sąlygų. Apie 30% esančių akivaizdoje kareivių išrašė giminėms „Kari“. Nors ir vėloškai išrašė, bet gavusiųjų gražų „Kari“ džiaugsmas dėlto nesumažės. Gavusieji „Kari“ turės progos pažinti kariuomenės gyvenimą, o išrašiusieji, grįžę iš kariuomenės, turės malonios progos prisiminti gražiai praleistas dienas kariuomenėje.

Nuskriaustasis

IR ARTILERININKAI AUKOJA GINKLŲ FONDUI

3 artilerijos pulko III grupės liktiniai puskarininkiai paaukojo Ginklų Fondui visą gautą pelną (96 litus) už surengtą vasario 15 d. vakarą.

Pr. Sitavičius

„TRIMITAI ŠAUKIA“

Vasario 23 d. 3 artilerijos pulke buvo vaidinama antrą kartą V. Bičiūno „Trimitai šaukia“, 3 veiksmų drama svečiams. Vaidino pulko kariai artistai mėgėjai. Publika vaidinimu labai patenkinta.

Pr. Sitavičius

PULKO GYVENIMAS FOTOGRAFIJOSE

4 art. pulko gyvenimui atminti paskiausiai sudarytas albumas. Pradedant pulko vado fotografija, jame yra gana daug nuotraukų, vaizduojančių karinį, kultūrinį, sportinį, visuomeninį pulko ir jo karių gyvenimą įvairiose vietose.

Tai leidinys, kuriame, kaip veidrodyje, buvusieji ir būsimieji pulko gyvenimo bruožai ne žodžiais, bet foto nuotraukomis vaizduojama. Jame matome pulką paraduose, jo karius kariniam ir visuomeniniam darbe, sporto rungtyne ir šiaip santykiuojant su visuomene.

Pavarčius jo lapus, atrodo lyg būtum drauge keliavęs su pulku iš vietos į vietą, dalyvavęs visame jo gyvenime, kuris labai vykusiai foto nuotraukomis pavaizduotas. Atrodo įvairus ir įdomus.

Visa tai sugebėjo sukurti savo ir kitų fotografijų gražiomis nuotraukomis lt. Lipčius. Daugelis jo nuotraukų visiškai meniškios.

Kada nors rašant taikos meto pulko gyvenimo istoriją, jis pravers savo vertingą medžiagą. Svarbiausia, kad tokia aktuali ir naudinga medžiaga surinkta į vieną vietą.

Ateityje albumas nuolat bus papildomas. Panašūs albumai numatyta sudaryti kiekvienoje grupėje.

Tai antrasis pulko albumas. Tik šis apima visą pulko gyvenimą, o ankstyvesnis turi tik pulko karininkų atvaizdus ir trumpą pulko istoriją per 10 metų.

Benas Jablonskis

3 KAVALERIJOS PULKE STEIGIAMI KAREIVIŲ RADIO MĖGĖJŲ KURSAI

Pulko vadui sutikus, steigiami 3 kavalerijos pulke kareivių radio mėgėjų kursai. Kursus galės lankyti visi norintieji. Pamokos bus dėstomos šventadieniais. Kursų tikslas — parengti sumanius radio mėgėjus, ypač kaimui, kad, baigę karo tarnybą, gerai pažintų ir radio sritį ir be to, patys galėtų pasigaminti nors ir paprasčiausią radio imtuvėlį. Kursuose praktiškai ir teoriškai bus praeinami svarbiausi ir reikalingiausi dalykai.

Kursuose pamokas dėstys prakt. radio technikos civil. tarnautojas St. Čelėdinas.

3 kavalerijos pulko šarv. auto būrio kareiviai labai įvertina šių laikų radio technikos pažangą. Į rengiamus pulko kareiviams, radio mėgėjams, kursus įsirašė 55% visų būrio kareivių, nors ir reikės į kursus iš būrio vaikščioti apie 3 km.

J. p. St. Mačionis

VAIDINOME ŠAULIAMS

Vasario 22 d. Alytaus II pradžios mokykloje 2 ulonų L. D. K. Birutės pulko liktiniai puskarininkiai surengė visos įgulos šaulių šeimynišką vakarą.

Programą įvykdė patys liktiniai. Vaidino vieno veiksmo komediją „Jaunavedžių nuotykių“ ir „Paliepus knarkia“. Programa buvo atlikta sklandžiai ir gerai. Todėl visi turėjo juoko iki ašarų. Vasario 23 d. 2 ulonų L. D. K. Birutės pulko švietimo vadovo iniciatyva buvo surengti vaidinimai. Alytaus jaunlietuvių pulko karių salėje vaidino „Kova už laisvę“. Be to, mokytojo Kostelnicko vadovaujamas choras padainavo. Pertraukų metų grojo pulko dūdų orkestras. Vaidinimų pasižiūrėti susirinko pulko liktiniai ir jų šeimos ir buvo atvesti visi laisvi nuo tarnybos kariai. Įėjimas visiems nemokamas.

Po vaidinimų vakare liktinių puskar. ramovėje buvo likt. šeimyniškas šokių vakaras.

St. Z.

KARIAI PAMATĖ PRIEŠO PERSEKIOJIMUS

Vasario 23 d. I-mo inžinerijos b-no kariams Vilniui Vaduoti S-gos šančių sk. teatro meno trupė vaidino „Pavergtųjų Kalvarijos“, kur kariai pamatė kenčiančių vilniečių persekiojimus ir vargus. Be to, dar padeklamavo panašaus turinio eilėraščių. Pažymėtina, kad minėta trupė ši malonumą kariams suteikė be jokio mokesčio.

DAR VIS LAUŽO GALVAS

I-mo inžinerijos b-no viršilos ir liktiniai puskarininkiai, šachmatų mėgėjai, visu smarkumu pasiryžę baigti batalione šachmatų turnyrą, o vėliau pasirodyti įgulos turnyre. Todėl diena po dienos vis laukiama bataliono šachmatų meisterio.

Mokomoje kuopoje kariai irgi nesnaudžia. Čia kuopos meisteris pasirodys tik po 360 žaidimo partijų. Įdomu, kad ir kiti kariai susidomėjo ir pradėjo mokytis šachmatais žaisti.

Kar. k. Talanskas

BAIGĖ KETURIŲ MĖN. ŠUNŲ VEDZIOTOJŲ KURSUS

Pereitų metų pabaigoje ryšių bataliono šunų mokykloje buvo sudaryta nauja keturių mėnesių šunų vedziotojų kursų laida. Į šunų vedziotojų kursus buvo prikomandiruota iš įvairių kariuomenės dalių kareivių, kurie, baigę šunų vedziotojų kursus, galėtų savo dalyse dirbti šios srities darbą. Taip pat ir šunes per tą laiką buvo mokomi šunų ryšininkų specialybės.

Vasario 13 d. buvo šunų patikrinamieji egzaminai. Ryšininkai šuneliai pasirodė labai geri savo srities specialistai. Labai gražiai buvo atliktas pranešimų išnešiojimas. Taip pat buvo pademonstruotas karvelių perkėlimas į kitą vietą šunų pagalba. Be to, šunes ryšininkai parodė, kad jie gali būti kovos lauke tikri kario kovotojo bičiuliai, nes puikiai ir sumaniai nešė šovinių kaspinus ir kitą medžiagą įvairiais būdais maskuodamiesi lygiose vietose.

Iš laikusių egzaminus tik vienas neišlaikė. Kiti išlaikė pažymiu „gerai“. Išlaikiusieji egzaminus šunes kartu su prikomandiruotais kareiviais vasaro 14 ir 15 d. d. išvyko į savo dalis.

J. Ž.

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ

Šarvuočių rinktinės likt. puskarininkiai, dalies karininkų padedami, vasario 15 d. Radviliškio visuomenei vaidino B. Sruogos veikalą „Baisioji Naktis“. Vadinimas labai gyvai visuomenės buvo sutiktas rankų plojimu ir net šauksmais. Ypač liūdna ir šiurpi veikalo pabaiga sujaukino publiką. Gražios dekoracijos, sudėtinga šviesa, naturalus grimas ir artistų judesiai priminė Kauno valstybės teatro vaizdą. Dėl per mažos šaulių rūmų salės veikalą teko vaidinti net tris kartus: visuomenei, įgulos kariams ir mokiniam. Radviliškiesiems, rodos, pirmiems teko pamatyti paskutinį labai vykusiai parašytą ir scenai gražiai pritaikytą B. Sruogos veikalą, kuris dabar statomas valstybės teatre ir kurį kaudamiems teks pamatyti kiek vėliau. Šarvuočių rinktinės liktiniai puskarininkiai Radvilišky surengia jau trečią vakarą. Vakaraų pelnas skiriamas ginklų fondui. Tą pat nusistatę vykdyti ir ateity.

Ž. A.

Šarvuočių rinktinės karių biblioteka jau ir taip buvo turtinga knygomis, bet dabartinio švietimo karininko pastangomis iš vietos knygyno nupirkta bibliotekai dailiosios literatūros naujų leidinių.

Autoriaus B. Sruogos pageidavimu spektaklio „Baisioji naktis“ pelno dalis paskirta įsigyti dalies karių bibliotekai dailiosios literatūros.

Švietimo karininkas paskyrė bibliotekorių ir skaityklos prižiūrėtoją. Dabar nė vienas dalyje gaunamas laikraštis nebesuplėšomas. Visi laikraščiai įteikiami skaityklai ir ten registruojami knygoje. Perskaičius surenkami į komplektus. Metų gale visi komplektai bus įrišti ir vėliau bus dovanojami pasižymėjusiems kurioj nors srity kareiviams arba į atsargą išeinant. Šarvuočių rinktinė tokių komplektų surinks: „Kario“ po 20, „Trimito“ po 12, „Lietuvos Aido“ po 5 ir kitų po mažiau.

— Kareiviai nenori skirtis su kariuomene. Sužinoję nerikuočiai kareiviai, kad šio mėn. 28 — 29 d. d. juos paleidžia į atsargą, nevysi džiaugiasi. Dauguma nori tarnauti ilgiau ir sako, kad dabar kariuomenėje esą daug geriau. Čia viskas gaunama. Maistas geras, rūbai švarūs ir šilti. Tarnauja netoli nuo gimtinės ir dažnai pasimato per atostogas su namiškias.

Vinculis

ANKSČIAU „KARIJ“ GAUNAME

Iki šiol „Karij“ gaudavome Radviliškio įguloj šeštadieniais iš ryto, o „Kario“ 6 ir 8 nr. nr. jau gavome penktadieniais iš ryto. Kariai džiaugiasi galėdami naujesnių žinių anksčiau sulaukti ir yra dėkingi „Kario“ administracijai. Teško patirti, kad nuo šio laiko „Karys“ provincijos įgulas lankys viena diena anksčiau, negu iki šiol lankė.

— Radviliškio įgulos liktinių puskarininkių ramovė įsteigta pačiame miesto centre, kad visi įgulos liktiniai puskarininkiai galėtų kuo dažniau atliekamam laiku ja naudotis. Puskarininkiai dėkingi ramovės vadovybei už gausiai išrašytus žurnalus ir laikraščius.

Vinculis

VEIKLUS PARRONTĖS BŪRYS

Giedraičių šaulių būrys pasižymi drausmingumu ir dideliu veiklumu. Nors būrys kūrėsi sulenkintoje apylinkėje ir, apamai, nepalankiose sąlygose, bet spėjo daug nuveikti. Būrys turi nemažą, gerai išlavintą dūdų orkestrą, chorą, išlaiko skaityklą, į kurią pareina ir kariškieji žurnalai, įsigyta graži vėliava, įsteigta šaulių ugniagesių komanda, kuri turi kelius rankinius siurblius ir kitus reikalingus įrankius. Be to, Giedraičių šauliai sutvarkė apleistą karžygio Sabulio kapą ir pastatydino gražų paminklą.

Dabar nutarta statydinti būrio namai ir šiam tikslui surengtas vakaras, iš kurio gauta 500 lt. gryno pelno. Juodie

SUDARGIEČIAI REMS GINKLŲ FONDA

Sudargas, Šakių apskr. Sudargo šaulių būrys ir apylinkės tautinės organizacijos paskiausiai labai suskato rinkti aukas ginklų fondui. Ginklų fondui aukos kiekvienas šaulys. Be to, ginklų fondo naudai rengia vakarus.

Per vasario 16 d. minėjimą buvo kreiptasi į apylinkės visuomenę kviečiant prisidėti prie krašto ginkluotų jėgų stiprinimo, aukojant ginklų fondui. Visi klausytojai pakilusiu nuotaika priėmė šį pasiūlymą ir pasižadėjo aukoti.

Aukų rinkimui vadovauja pašto viršininkas Škėrys ir mokyk. Žiaunys.

A. Tautgirdas

AUKOS ŠAULIŲ BIBLIOTEKĖLĖMS

Trakų apskr. pradėta steigti šaulių bibliotekėlės. Tikslas — gaivinti lietuviybę sulenkintų pademarklinio gyventojų tarpe.

Karo Mokyklos tarnautojai šiam kilniam sumanymui mielai pritarė ir paaukojo įvairiausių lietuviškų knygų. Pažymėtina, kad kai kurie aukojo net po 25—30 knygų, tarp kurių yra ir gan brangių.

Tokį Karo Mokyklos tarnautojų gražų darbą vertėtų pasekti ir kitų dalių tarnautojams.

Virš. Venckūnas

PAVILKIO BŪRYS REMIA GINKLŲ FONDA

Šiomis dienomis buvo būrio visumos narių susirinkimas, kuriame būrys nutarė Ginklų fondui paaukoti 15 litų, o vėliau ir daugiau. Paskaitą apie šaulių ideologiją skaitė būrio moterų skyriaus vadė Salomėja Sadlauskienė. Būrio choras stipriais žingsniais žengia pirmyn. Būrys turi gražiai sutvarkytą bibliotekėlę, kurioje yra daug naudingų kariškų ir kit. knygų. Be to, gražiai renkami „Kario“ ir „Trimito“ komplektai.

Juozas Astrauskas

ISTEIGĖ CHORĄ

Sudargas, Šakių apskr. Prieš Naujus metus Sudargo šaulių būrys įsteigė chorą. Chore dalyvauja apie 30 dainininkų. Nors choras dar visai jaunas, bet jau gana gerai padainuoja. Per vasario 16 d. minėjimą taip gražiai padainavo, kad kai kurias dainas net teko pakartoti. Chorą veda gabus chorvedis p. Tamošius.

A. Tautgirdas

ŠAULIAI STATYDINSIS NAMUS PADEMARKLINIJY

Liubavo šaulių būrys jau nuo seniau pasižymi dideliu darbštumu. Šis būrys būdamas visai pademarklinijy rengia tautos šventes, tautos vadų jubiliejinius minėjimus, paskaitas, pramogas ir kitas kultūrinės iškilmės. Bet būrys dar iki tol neturi savo namų, todėl visų šaulių iniciatyva nutarta dar šiais metais pastatydinti didelius šaulių namus. Šį jų kilnų darbą paremia ir švietimo m-ja, kuri davė nemažą sklypą namams statydintis. Namų statymo parengiamuosius darbus atlieka patys šauliai.

Al.

ŠAULĖS RŪPINASI KARIAIS

Utenos šaulės vasario 16 d. buvo surengusios vakarą, kurio pelną paskyrė broliams kariams. Jos už gautą pelną nupirks vilnų ir numegs kareiviams pirštinių ir kojinių. Aukas š.

DIDĖJA KARIŠKOJI DVASIA KAIMUOSE

Kelmės valsčiaus kaimų jaunimas kas kartą vis daugiau ima suprasti karo tarnybos reikšmę. Prieš kelis metus naujokai, prisiklausę buvusių rusų karių bauginimų, vykdavo į kariuomenę bijodami, nepasitikėdami. Dabar to bemaž visiškai nėra. Sugrįžę iš kariuomenės kariai papasakoja, kad kariuomenėj tarnauti, iš tikrųjų, netaip jau sunku, kaip kiti įsivaizduoja, todėl naujokai į kariuomenę vyksta su noru.

Apylinkės jaunimas jau nuo 16—18 metų stoja į šaulių eiles ir ten lavinasi, rengiasi kario tarnybai. Be to, daug padeda šauliai — ats. kariai.

VI. Stūrys

AUGA ŠAULIŲ BŪRYS

Paskutiniosios laidos atsargos kariai, gyv. Barstyčių šaulių būrio ribose, su noru stoja į būrį ir jį stiprina skaičiumi ir darbu. Vasario 16 d. buvo surengtas vakaras. Vaidino „Lietuvos didvyriai“. Pelnas paskirtas ginklų fondui. Pradedama vykdyti rinkliava daiktais. Apylinkė suskirstyta rajonais, kuriuose paskirti rinkikai rinkti aukas ginklų fondui.

PIRMASIS ŠAULIŲ PIONIERIŲ BŪRYS LIETUVOJE

1935 m. Alytaus kelių rajone įsisteigė šaulių būrys, kuris pasiryžo lavintis pionierijos srityje. Š. m. vasario 23 d. šis būrys šventė vienerių metų gyvavimo sukaktį. Į šventę iš Kauno atvyko L. Š. Sąjungos vadas plk. Saladžius ir sauskelių valdybos direktorius šaulys inž. Dragašius. Šventės proga šauliai prisiekė ir plk. Saladžius įteikė būriui vėliavą. Buvo šaulių paradas, o vėliau iškilmingas minėjimas pradžios mokyklos salėje. Nors šis būrys yra dar gana jaunas, bet jau spėjo šį tą nuveikti. Visi šauliai uniformuoti. Būrys ginklų fondui paaukojo 1875 litus vidaus paskolos laktšais.

Ger-Ardas

SLIDININKŲ KURSAI

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko II b-ne bataliono vado įsakymu vasario 21 d. suorganizuoti liktinių puskarininkių 2 savaičių slidininkų kursai.

Kursų instruktorium paskirtas lt. Truškauskas, baigęs karininkų slidininkų kursus.

Norinčių į kursus patekti atsirado daug, tik dėl slidžių stokos visų negalėjo patenkinti.

Pratimai vykdomi kasdien popietinėmis valandomis.

V-la G-kas

SU SLIDĖMIS EINAME Į LAUKUS

Atsiradus daugiau sniego ir pradėjus šalti, ryšių batalione pradėta labiau domėtis žiemos sportu. Yra susidaręs iš štabo liktinių puskarininkių ir eilinių raštininkų sportininkų būrelis, kuris po darbo valandų eina į Panemunės mišką ar į kalnus su slidėmis. Gerai mokantieji šliuožti moko silpnesnius, paaiškindami pagrindines šliuožimo taisykles. Be to, nemaža sportuoja ir atskirai po kalnus ir laukus.

Šios žiemos sezonui batalionas nemaža nupirko slidžių ir pačiūžų, kurios visos ir naudojamos.

Tenka pabrėžti, kad sporto srityje nuo liktinių puskarininkių neatsilieka ir būtinosios tarnybos kariai.

J. Ž.

RIMDŽIUS KLAIPĖDOS APYGARDOS PIRMININKAS

Pasitraukus Klaipėdos sporto apygardos vadovybei, K. K. Rūmų direktorius nuo šių metų vasario 22 d. apygardos pirmininku paskyrė referentą Anicetą Rimdžių ir jam paliepė sudaryti apygardos vadovybę.

Štns

L. A. S-GOS DARBAI

Lengv. atletikos sąjunga šiais metais vietoj rengiamų tarp miestinių rungtynių Kaunas — Ryga, kurias turi rengti Ryga, pasiuntė raštą latviams, kad būtų surengtos tarpvalstybinės rungtynės, nes mūsų komanda (valstybinė) galės žymiai geriau pasirodyti, negu Kauno rinktinė. Be to, dar nutarta apdovanoti visus geriausius rekordininkus ir pirmųjų vietų laimėtojus 1935 m. lengv. atletikos rungtynėse auksiniais LAS ženkleliais. Čia bus gražus s-gos žingsnis sportininkų darbams pažymėti ir paskatinti į darbą.

BUS RENGIAMOS SLIDININKŲ RUNGTYNĖS

Jeigu žiema dar bus palanki šiam sportui, tai kovo mėn. pirmąjį sekmadienį Kaune bus surengtos slidininkų lenktynės. Dauguma šios rūšies mėgėjų labai laukia progos šioj sporto šakoj išbandyti savo jėgas. Taip pat pirmos tokios rungtynės parodys ir mūsų pajėgumą.

K. Jonutis

VALSTYBINĖ STALO TENISO KOMANDA

Pasaulinėse stalo teniso pirmenybėse, būsiančiose Prahoje kovo 12—18 d. d., Lietuvai atstovauti sudaryta valstybinė stalo teniso komanda iš stalo tenisistų-čių: Gerulaičio (Grandis), Dzindziliausko, Remeikio (LFLS), Variakojo (JSO), Nasvytytės (Grandis) ir Astrauskaitės (JSO). Komandos kapitonu ir vadovu paskirtas J. Smetona.

LIETUVA — ESTIJA

Šiomis dienomis gautas iš Estijos sutikimas žaisti tarpvalstybines futbolo rungtynes su Lietuva birželio 30 d. Kaune ir tarp miestines Klaipėda — Talinas liepos 2 d. Klaipėdoje.

APYGARDINĖS STALO TENISO VARŽYBOS

Vasario 22 d. Kaune buvo gimnazijų apygardinės stalo teniso varžybos dėl Kanados Taurės. Kauno apygardoje pirmąją vietą laimėjo Kauno „Aušros“ berniukų gimnazija, Klaipėdos apygardoje — Klaipėdos V. D. gimnazija, Šiaulių — Šiaulių berniukų gimnazija, Marijampolės — Marijampolės R. J. berniukų gimnazija, Ukmergės — Ukmergės gimnazija ir Panevėžio — Panevėžio berniukų gimnazija.

Kitų sporto šakų apygardinės gimnazijų pirmenybės vyks apygardose ir numatyta šios datos: Kauno apygardoje Jurbarko birželio 6—7 d. d., Panevėžio — Rokiškyje gegužės 23—24 d. d., Ukmergės — Ukmergėje gegužės 30—31 d. d., Marijampolės — Alytuje birželio 6—7 d. d., Šiaulių — Mažeikiuose gegužės 23—24 d. d. ir Klaipėdos — Tauragėje gegužės 30—31 d. d.

VALSTYBINIS KŪNO KULTŪROS ŽENKLAS

Tautos pajėgumui kelti įtraukiant organizuotą jaunimą į kūno kultūros darbą ir skatinant jį vispusiškai fiziškai lavintis, Kūno Kultūros Rūmai įsteigė valstybinį kūno kultūros ženklą.

Ženklas yra keturių laipsnių, būtent: jaunių — berniukams 15—18 metų ir mergaitėms 15—17 met.; bronzinis (I laipsnio) — vyrams 18—22 metų ir moterims 17—20 met.; sidabrinis (II laipsnio) — vyrams 22—32 metų ir moterims 20—28 metų ir auksinis vyrams nuo 32 ir moterims nuo 28 metų. Kiekvienam ženklui įgyti nustatytos tam tikros normos. Sidabrinį ženklą galės gauti turintieji bronzinį ir auksinį — turintieji sidabrinį. Iki 1939 metų daroma išimtis ir ženklą galės įsigyti pagal savo amžių visi norintieji, nežiūrind, kad ir neturės žemesnio laipsnio ženklo. Ženklo galės gauti tik per organizacijas. Kiekvienas, prieš pradėdamas vykdyti nustatytas ženklui įsigyti normas, turės pateikti gydytojo liudijimą apie sveikatos stovį. Išlaikyti normų egzaminus bus leidžiama per vienerius metus. Ženklo negalės įsigyti teismo bausti kalėjimu, o įsigiję neteks jo teismui nubaudus kalėjimu.

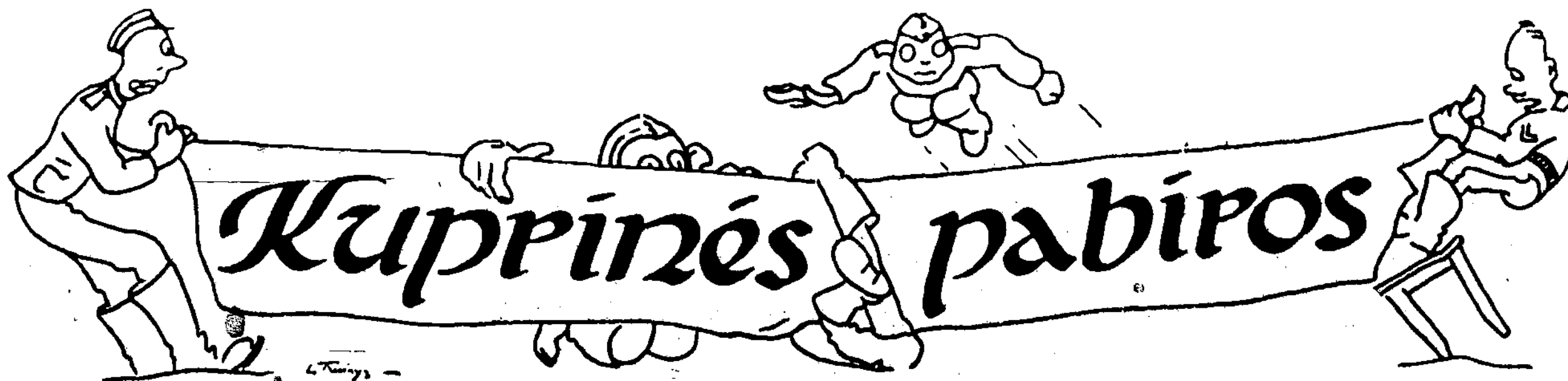
Reikia manyti, kad valstybinio kūno kultūros ženklo įsteigimas tikrai paskatins mūsų sportuojantį, kartu ir nesportuojantį jaunimą susirūpinti savo kūno pajėgumu ir patvarumu ir ženklas atliks savo paskirtį.

Nr.

PIRMOS 1936 m. LEDO RITULIO RUNGTYNĖS KLAIPĖDOJE

Esant šiemet vėlybai žiemai, Klaipėdoje dar ligi šiol negalėjo surengti ledo ritulio rungtynių. Pagaliau baigiantis vasariui žiema įsitvirtino ir Klaipėdoje. Klaipėdos ledo ritulį praktikuoja trys sporto organizacijos: KSS, šaulys ir Santara. Pirmoji ir paskutinioji turi savo čiuožyklas. Vasario 23 d. buvo pirmos šių žiemą ledo ritulio rungtynės Klaipėdos tautinės jaunuomenės „Santaros“ čiuožykloje. Susitiko šaulys su Santara. Pirmas trečdalis su didesne šaulio persvara baigėsi 1:1. Antrame trečdalyje šauliai rezultata pakėlė iki 3:1. Trečias trečdalis taip pat šaulių naudai 1:0. Rungtynės baigėsi 4:1 šaulių naudai, kurias puikiai pravedė Bri-Briginas (KSS).

Jonas A. Misiūnas

Ziemos sporto malonumai

— Na, ir nešasi, kaip vėjas!
Gera daros pažiūrėjus...
Ė, nors tu jau ir grandinis,
Bet ir aš juk ne medinis:
Per kumelę vikriai šoku
Ir ant žiedų kai ką moku.
Gana bus į jį žiūrėti —
Reikia jau pačiam pradėti.

Ant kalnelio atsistojęs,
Pažiūrėjo jis į kojas,
Lazdomis pasistūmėjęs,
Į pakalnę leidos vėjais.
Bet pusiaukelėj eglutė
Pasipainiojo mažutė
Ir, štai čia, ant sniego balto
Jis padarė pirmą „salto“...

— O ir griūti malonumas. —
Nusišypso mūsų Krūmas.
— Kai nelaimėj randi laimę,
Tad šalin nuo manęs baimę! —
Ir vėl Krūmas nuo kalniuko
Į pakalnę tuoj pasuko.
Štai, dabar žiūrėti gera,
Kokius posukius jis daro.

Nei lėktuvo, nei sparnų —
Krūmas skrenda nuo kalnų.
Dabar medžiai ir kelmai
Jo nejaudina visai.
Šiuo laiku mūsų kuopoje
Krūmo nieks nekonkuruoja,
Nes apie šliuožimo meną
Jis geriausiai nusimano.

Ad. Čiuvaris

Karelvio gyvenimo epizodai

Kazematai

Ak, jūs triukšmingi kazematai —
(Pasakysiu atvirai),
Tik pirmą kartą jus pamatęs
Pasijutau, kad bus gerai.

Lova

Ar ką meilesnio apsakyti,
Kaip tavo prieglobstį per nakt? —
Guliu patenkintas lig ryto
Ir vis negali dar pakakt.

Prausykla

Jeį nešvarumams linkiu kliūčių
Ir vėdu mirtinus karus —
Prausykloj penketas minučių
Ir išeinu visai švarus.

Virtuvė

Kai į tavo atnešus baką
Garuoja viralas riebus,
Jaučiu, kaip smarkiai širdis plaka,
Kad makaronų košė bus.

Rajonas

Kada po keturis sustoję
Išsirikiuojame „švariai“ —
Linguoja žemė mums po kojų
Ir skamba platūs pagiriai.

Klasė

Fortifikacija ir šūvis,
Planai, mastelis, apkasai —
Jaučiu, kad šičionai pakliuvęs
Aš išsimokslinsiu visai.

Gimnastikos salė

Žaidimai, turnikas ir grandys,
Lygiagretės ir taip toliau —
Jas, dar naujokas, vos išbandęs
Po pirmo karto pamilau.

Pirtis

Numetęs mundurą ir kelnes
Kvatodams maunu po kranu.
Jaučiuos sveikatos nusipelnęs
Pirtie, dėl tavo vandenu.

Pulko krautuvė

Striukai drūtai — tave pamėgau
Su tavo triukšmu ir balsais.
Tu pulko alfa ir omega
Mūsų šventadieniais visais.

Ambulatorija

Jeį tik pajuntu nesveikatą,
Tuoį kūną pas tave siunčiu. —
Tik to nemėgsti, kurs priprato
Būt tavo amžinu svečiu.

Paštas

Laiškų, laiškų — nė apsakyti!
Argi nė vieno man neklius?
Tikrai, Onytė ar Marytė
Parašė kelis žodelius.

Skaitykla

„Trimitas“, „Aidas“, „Patarėjas“,
„Rytojus“ — mirga prieš akis.
Ogi „Karys“, šiandie parėjęs —
Kiek daug naujienu pasakys!

P. Zablackas

P. SEJA PAS MŪSŲ RESP. PREZIDENTĄ

Vasario 19 d. 11,40 val. p. Respublikos Prezidentas priėmė Latvijos Pasiuntinį Lietuvai, p. Seją, kuris įteikė Latvijos Prezidento, p. Kviesio, laišką, kaip atsakymą į mūsų Prezidento laišką, nuvežtą ministerio, plk. Dirmanto, vykstant į Rygą Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga.

RESP. PREZIDENTAS DOVANOJO BAUSMES

J. E. Valstybės Prezidentas Nepriklausomybės šventės proga plačiai panaudojo savo malonės teisę karinių teismų nuteistų asmenų atžvilgiu: 27 asmenims bausmes dovanavo, 3 asmenims jas sumažino ir 2 asmenims gražino teismo atimtas ar susiaurintas teises. Tarp jų dovanotos bausmės ir 3 Neumanno—Sasso bylos dalyviams, būtent: Bernhard Mitzkat, Herbert Metzler ir Helmut Gawehn.

PAMALDOS UŽ PASAULINĘ TAIKĄ

Sekmadienį, vasario 23 d., Bazilikoje įvyko Liet. Mot. Tarybos iniciatyva mišios už pasaulinę taiką, kurias atlaikė Protonotaras Grigaitis, o gražų pritaikintą pamokslą pasakė kun. marijonas Dagilis. Mišiose dalyvavo p. Z. Smetonienė, atstovaujans Valstybės Prezidentą dr. Bielskus, ponis Dulong, Prancūzijos Nepaprasto Pasiuntinio ir Įgalioto Ministerio Lietuvoje žmona, Vidaus Reik. Ministerijos gen. sekretorius plk. Giedraitis su žmona, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius su žmona, gusarų pulko vadas gen. št. plk. Valušis su žmona ir kitų įstaigų, kariuomenės ir gausingų organizacijų atstovai ir skautai.

VISUOTINIS BIRUTIEČIŲ ATSTOVIŲ SUVAŽIAVIMAS

Š. m. vasario 23 d. Vytauto Didžiojo muziejuje prasiėjo kunig. Birutės karininkų šeimų moterų draugijos visuotinis atstovų suvažiavimas. Suvažiavimas prasidėjo iškilmingu posėdžiu, kurio prezidiumą sudarė draugijos garbės pirmininkė — p. S. Smetonienė, p. Lozoraitienė, p. Dirmantienė ir p. Černienė. Iškilmingas posėdis prasidėjo Tautos himnu. Himną sugiedojo p. Martinonio vedamas šaulių sąjungos choras. Toliau p. Černienė pranešė apie draugijos metinę veiklą.

Draugija jau pradėjusi dvyliktuosius darbo metus. Svarbiausias draugijos tikslas — suburti tautos darbui mūsų kariškas šeimas, palaikyti lietuviškuosius šeimos papročius ir tradicijas, ugdyti gilią meilę savajam kraštui, savajai kultūrai. Konkrečiai — draugija rūpinasi sergančių karių globa bei jų šelpimu. Karo atveju draugija organizuos moteris pagalbai sužeistiesiems kariams, globos jų šeimas. Karininkų šeimų moterys gausiai lanko ir baigia organizuojamus seserų samaritiečių kursus. Varomas taip pat ir kultūrinis darbas: steigiamos bibliotekos, ruošiamos aktualiais klausimais paskaitos, kursai, pramogos. Kultūriniam darbe bendradarbiaujama su kitomis dr-jomis bei organizacijomis.

Baigdama p. Černienė dr-jos vardu pareiškė gilią padėką dr-jos garbės pirmininkei p. Sofijai Smetonienei, dr-jos garbės nariui, Ramovės pirmininkui, Karo muziejaus pirmininkui gen. ltn. Nagevičiui ir Ramovės šeimninkui mjr. Kriščiūnui.

Toliau dr. Ambraziejūtė-Steponaitienė skaitė įdomią istorinę paskaitą: „Didžiosios moterys“.

Dr-jos garbės pirmininkė p. Sofija Smetonienė savo kalboje džiaugėsi draugijos darbštumu, dėkojo centro valdybai už nenuilstamą darbą, pažymėdama, kad šiais metais draugija yra didžiausia ir galingiausia moterų draugija Lietuvoje. „Stiebkimės aukštyn, aukime ir neduokime žemės dulkėms suteršti mūsų šviesius paveikslus“ — paragino baigdama p. S. Smetonienė.

P. S. Smetonienės žodžiai buvo palydėti entuziastiškų ovacijų.

Toliauėjo sveikinimai, o po jų šaulių sąjungos choro koncertinė dalis.

Vakare suvažiavimo dalyvės ant Nežinomojo kareivio kapo padėjo puokštę gyvų gėlių.

Vasario 24 d. Karininkų Ramovėje įvyko darbo posėdis. Dr-jos pirmininkė p. Černienė padarė platų pranešimą apie

draugijos praėjusiais metais nuveiktus darbus. Tarp kitko buvo pažymėta, kad be seserų samaritiečių kursų, pereitais metais Kėdainių skyriui buvo padėta suorganizuoti priešcheminės apsaugos kursai. Be to, moterų šaulių centro komitetui bendradarbiaujant, buvo sudarytas Moters karinio parengimo komitetas, sušaukęs kariniam parengimui skatinti gausų susirinkimą. Minimam komitetui pavesta parengti Lietuvos moterų karinio parengimo planą. Komitetas valst. radiofone skaitė keliolika paskaitų įvairiais karinio rengimo klausimais. Dr-ja kariuomenės bibliotekoje įsteigė vaikų knygynėlį. Prieš metus pradėta reikšminga tautinių drabužių propagandos akcija.

Birutiečių suvažiavimas į naująją centro valdybą išrinko: p. Černienę, p. Saladžiuvienę, p. Drazdauskiene, dr. Steponaitienę ir p. Gertienę. Senajai centro valdybai suvažiavimas pareiškė padėką. Suvažiavime dalyvavo 11-kos skyrių atstovės.

PRIIMTAS VALST. TEATRO ĮSTATYMO PAKEITIMAS

Ministerių Kabinetas vasario 18 d. posėdyje priėmė Valstybės Teatro įstatymo pakeitimą (Vyr. žin. nr. 313, eil. 2108). Pagal šį pakeitimą Valstybės Teatro darbo sezono pradžią ir pabaigą nustato švietimo ministeris.

KAIP BUS ATLIEKAMI VYTAUTO DIDŽIOJO KOMITETO SKYRIŲ LIKVIDAVIMO DARBAI

Vytauto Didžiojo komiteto darbus visoje Lietuvoje vykdė 303 skyriai. Kai kurie šių skyrių po metų kitų darbo pavargo ir nieko nebeveikė, bet žymi jų dalis uoliai dirbo visus darbus, kuriuos dirbti Vytauto Didžiojo komitetas juos pakviesdavo. Tačiau ir šių skyrių darbų našumas paskiausiai sumažėjo.

Komiteto, izdo sekcijos ir skyrių darbo rezultatais — Vytauto Didžiojo muziejumi — gali didžiuotis visi dėję jam aukas ir paaukoję laiką bei triūsą. Jis jau šiais metais baigiamas. Atėjo laikas likviduoti ir visus komiteto skyrius, atsiskaityti su visuomenės veikėjais — komiteto bendradarbiais, įvertinti ir tinkamomis dovanoms pažymėti jų nuopelnus bei pagaliau patiekti visuomenei jos sudėtų aukų naudojimo plačią apyskaitą. Šiam tikslui Vytauto Didžiojo komitetas išsiuntinėjo skyriams likviduoti taisykles.

Šiose taisyklėse skyrių likvidavimo darbai numatomi atlikti šiaip: 1) iki š. m. birželio 30 d. baigti visus aukų rinkimo darbus, 2) iki rugsėjo 1 d. išsiųsti surinktus pinigus ir apyskaitas Vytauto Didžiojo komitetui, 3) iki spalio 1 d. sukviesti likvidacinius skyrių susirinkimus, vietos visuomenei paskelbti skyriaus nuveiktus darbus, išrinkti skyrių likvidacines komisijas ir išaiškinti Vytauto Didžiojo fondui pasidarbavusių asmenų nuopelnus, 4) iki lapkričio 1 d. išsiųsti likvidacinių susirinkimų protokolus apskričių skyrių likvidacinėms komisijoms, 5) iki lapkričio 15 d. iš apskričių skyrių likvidacinių komisijų išsiųsti Vytauto Didžiojo komitetui Kaune visus likvidacinius susirinkimų protokolus, pasidarbavusių asmenų sąrašus ir dovanų lapus su jų nuopelnų smulkiu aprašymu, 6) nuo lapkričio 15 d. Vytauto Didžiojo komitete Kaune bus galutinai tikrinamos ir tvirtinamos skyrių veikimo apyskaitos, įvertinama pasidarbavusiųjų asmenų nuopelnai, nustatoma jų nuopelnams atitinkamos dovanos, tvirtinama skyrių likvidavimas ir nurodoma likvidacinėms komisijoms, kaip pasielgti su skyrių įgytu turtu ir skyrių raštines bylomis.

Įsidėmėtina visiems Vytauto Didžiojo komiteto skyriuose dirbusiems visuomenės veikėjams, kad Vytauto Didžiojo komitetas laukia išsiųstų taisyklių vykdymo iš visų skyrių ir iš tų, kurie savo veikimą vietose sustabdė, bet apie skyriaus likvidavimą komitetui nepranešė.

Padėka

2 ulonų pulko vadui plk. ltn. Gudeliui už leidimą prisidėti pulko artistams prie surengto būrio spektaklio, pulko kapelionui kun. Jonaičiui ir L. T. S. Alytaus apsk. pirmininkui insp. Židanavičiui už skaitytas būriui paskaitas, pulko adjutantui kpt. Janavičiui už bendradarbiavimą rengiant būrio šventę, pulko teatro vedėjui ltn. Kasperskiui, režiser. šaulei p. Zavis-tanavičienei, ulonų pulko artistams-tėms p. Giedrimienei, p. Skibiniauskienei, vachm. Giedrimui, vachm. Miliukščiui ir kariūnui Vainausku už meniškai suvaidintus veikalus, Alytaus vsuomenės chorui ir jo vedėjui mok. p. Kostelnickiui už dainas tariau šaulišką ačiū.

J. Juškėnas,
XIX rinkt. šaulių pion. būrio vadas

Klaidos atitaisymas

„Kario“ Nr. 8 „Kariuomenės gyvenimo“ skyriuje žinutė iš 1 pėst. pulko buvo pažymėta, kad vasario 15 ir 16 d. 1 p. p. teatro meno mėgėjų kuopelė, kuriai vadovauja kpt. Rugys, vaidino įgulos kariams „Lietuvos didvyriai“. Tenka atitaisyti, kad vaidino ne 1 p. pulko, bet Ukmergės šaulių inteligentų būrio scenos mėgėjų kuopelė.

Redakcijos atsakymai

Mokyt. J. Vainilevičiui. Ir šiemet bus karinio rengimo kursai mokytojams, maždaug tuo pat laiku, kaip ir pernai. Kreiptis į kar. štabo spaudos ir švietimo skyrių.

Pusk. Dangučiui. Galėtų gauti, jeigu tik turi savanorių kūrėjų medalį. Kreiptis į Žemės ūkio Ministeriją. Kiekvienais metais skelbiama spaudoj, kada paduoti prašymus.

Drugiui. Kadangi į karo mokyklą priimami ne vyresni kaip 25 metų amžiaus, tai Tamstos jau nebepriimtų.

Baltrėnui. Apie dragūnus žiūrėk 1936 m. kišeniniame Kario kalendoriuje, 154 psl.

Virš. Čibirui. Etatuose minima „muzikantų komanda“. Taip reiktų ir vadinti.

K. Bagdonui. Pirmųjų numerių jau nebeturime. Skolon laikraštis nesiuntinėjamas.

Mok. Br. Pociui. Norint paštu gauti kišeninį „Kario kalendorių“, reikia dar atsiųsti 20 centų siuntimo išlaidoms. Žiūrėk „Kario“ Nr. 7, 8 ir 9 skelbimą.

Virš. Andriukaičiui. 1934 m. „Kario“ komplektų galima gauti. Kaina 4 lt. Su persiuntimu 5 lt. 50 ct. 1935 m. pilnų komplektų jau nebėra.

J. p. Raliui. Tamstos iškeltas klausimas nukreiptas tarnybos keliu.

Virš. A. Šimkevičiui. Tamstai buvo pasiūsta pasirašyti honorarų sąskaita, kurios administracija negavo iš Tamstos ir tuo būdu negalėjo įnešti į Ginklų fondą. Praneškite, ar esate gavę minimą sąskaitą. Į pirmąjį klausimą atsakysime vėliau.

Virš. G. kui. Šių metų „Kario“ Nr. Nr. 1 — 4 nebegalės gauti, nes jų pritrūko. Negavę šių numerių metiniai prenumeratoriai moka po 50 ct. pigiau, t. y., kurie „Kari“ išrašė namiškiams, moka tik po 5 lt. 50 ct., o sau — tik po 4 lt. 50 ct. Todėl rinkdamas iš prenumeratorių pinigus, paimkite iš kiek-

vieno po 50 ct. mažiau. Tamstai „Kari“ siuntinėsime nemokamai.

Eil. Z. Bačanskui. „Karys“ rengiamas spaudai trečiadieniais, todėl vėliausiai antradieniais turime gauti galvosūkių sprendimus.

Galvosūkio Nr. 7 sprendimas

Ada. 1. Badas. 2. Čadas. 3. Padas. 4. Tadas. 5. Žadas. 6. Vadas.

Gerai išsprėdė ir gauna po 2 taškų: 1) v. p. Pr. Sitavičius, 2) E. Filipavičius, 3) eil. A. Liekis, 4) virš. Kaklauskas, 5) v. p. Piepalis, 6) M. B-čius, 7) v. p. A. Kartočius, 8) v. p. Gelžinis, 9) V. Junevičius, 10) v. p. J. Kesiūnas, 11) J. Le-bionka, 12) v. j. p. J. Dranginis, 13) eil. J. Lisauskas, 14) j. p. Alf. Zavadskas, 15) v. p. M. Antaniškis, 16) G. Rasimas, 17) virš. J. Sinkevičius, 18) gr. V. Dakteris, 19) J. Astrauskas, 20) M. Lazauskas, 21) Alf. Šutiny, 22) v. p. J. Zapkus, 23) j. p. J. Šileikis, 24) virš. Rinkūnas, 25) eil. Z. Bačanskas.

Patenkinaimai išsprėdė ir gauna po 1 tašką: St. Pupkevičius ir eil. A. Vileišis.

Šiame rate laimėjo pirmąsias vietas: 1) 4 pėst. pulko virš. J. Sinkevičius, 2) 4 p. p. vyr. pusk. Gelžinis, 3) 4 p. p. vyr. pusk. M. Antaniškis, 4) 1 art. p. jaun. pusk. Vl. Petrauskas, 5) G. Rasimas iš Ukmergės ir 6) Juozas Astrauskas iš Nosėdų km., Pavilkijys. Antrąsias vietas laimėjo: 1) 1 p. p. vyr. pusk. J. Kesiūnas, 2) karo techn. štabo gr. M. Balutavičius, 3) 1 p. p. eil. J. Lisauskas, 4) karo techn. št. civ. tarn. J. Sinkevičius ir 5) Alf. Šutiny iš Kauno. Trečiąsias vietas laimėjo: 1) 3 art. p. vyr. pusk. Pr. Sitavičius, 2) 3 art. p. vyr. pusk. Piepalis, 3) šarvuočių rinkt. vyr. pusk. A. Kartočius ir 4) 1 art. p. jaun. pusk. Alf. Zavadskas. Dovanos bus paskelbtos kitame numery.

Nuo Nr. 7 prasidėjo naujas ratas.

Galvosūkis Nr. 9

(Vert. 1 tšk.)

1. Brangiausias turtas. (Arba metų laikotarpis). 2. Kas randama kiekviename laikraštyje. 3. Šviesa nesinaudoja. 4. Silpnas augalas. 5. Tolimas gyventojas. 6. Apskrities miestas. 7. Europos valstybė.

Pirmosios raidės sudaro ginklo, o trečiosios žymaus miesto vardą.

J. k. Jon, Jurkonis

Jau išspausdinti

Sieninis 1936 metų Karių kalendorius

nuplėšiamas kiekvieną mėnesį. Antroje kalendariumo pusėj pažymėti įžymesni įvykiai iš mūsų praeities ir nepriklausomybės kovų ir dalių istorijėlės. Lentelėj gražus paveikslas iš mūsų pajūrio. Tai dailus mūsų kambario sienų papuošalas

Kaina visai pigi:
Kariams, šauliams ir moksleiviams tik 40 ct.;
kitiems — 60 centų.

Paštu išsirašant pridėti dar 10 centų siuntimo išlaidoms

Kišeninis 1936 metų Kario kalendorius

gana platus įvairių žinių rinkinys mūsų kariams, šauliams, moksleiviams ir kitiems. Turi 416 psl., gražų Lietuvos žemėlapi ir įvairių sutartinių ženklų lentelių.

Šį kalendorių būtina turėti kiekvienas, ypač jaunuolis. Čia jis ras daug sau reikalingų žinių

Kaina:

Kariams, šauliams ir moksleiviams 1 litas;
kitiems — 1 lt. 60 ct.

Paštu išsirašant pridėti dar 20 centų siuntimo išlaidoms

Abu kalendorius galima gauti Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriuje, Kaunas, Miškų gatvė Nr. 10 ir didesniuose knygynuose